

ALYTAUS RAJONO SAVIVALDYBĖS TARYBA
SPRENDIMAS
DĖL ALYTAUS RAJONO SAVIVALDYBĖS ATLIEKŲ TVARKYMO 2014–2020 METŲ
PLANO TVIRTINIMO

2014 m. lapkričio 24 d. Nr. K-313
Alytus

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 18 straipsnio 1 punktu, 16 straipsnio 4 dalimi ir Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo 28 straipsnio 3 dalimi, Alytaus rajono savivaldybės taryba n u s p r e n d ž i a:

1. Tvirtinti Alytaus rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014–2020 metų planą (pridedama).
2. Pripažinti netekusiu galios Alytaus rajono savivaldybės tarybos 2008-08-20 sprendimą Nr. K-197 „Dėl Alytaus rajono savivaldybės 2008–2017 metų atliekų tvarkymo plano“.
3. Šis sprendimas gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Savivaldybės meras

Algirdas Vrubliauskas

PATVIRTINTA

Alytaus rajono savivaldybės tarybos
2014 m. lapkričio 24 d.
sprendimu Nr. K-313

**ALYTAUS RAJONO SAVIVALDYBĖS ATLIEKŲ TVARKYMO PLANAS 2014-2020
M.**

TURINYS

1. ĮVADAS	3
2. ESAMOS KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO BŪKLĖS APŽVALGA	4
2.1 SAVIVALDYBĖS KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO SISTEMOS ORGANIZAVIMAS	4
2.2 KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO SISTEMOS FINANSAVIMAS	6
2.2.1 Principo „teršėjas moka“ įgyvendinimas	6
2.2.2 Alytaus regiono komunalinių atliekų tvarkymo sąnaudos	8
2.2.3 Investicinių projektų įgyvendinimas ir finansavimas	9
2.3 ALYTAUS RAJONO SAVIVALDYBĖS STATISTINIAI IR ATLIEKŲ TVARKYMO DUOMENYS	10
2.3.1 Gyventojų skaičius ir būstai	10
2.3.2 Komunalinių atliekų turėtojų aptarnavimas	10
2.3.3 Susidariusių komunalinių atliekų kiekiai ir sudėtis	11
2.3.4 Sutvarkytų komunalinių atliekų kiekiai	11
2.4 ANTRINIŲ ŽALIAVŲ, ĮSKAITANT PAKUOČIŲ ATLIEKAS, SURINKIMAS IR TVARKYMAS	13
2.5 BIOLOGIŠKAI SKAIDŽIŲ ATLIEKŲ TVARKYMAS	15
2.5.1 Biologinių atliekų namudinis kompostavimas	15
2.5.2 Kompostavimas žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelėje	16
2.6 SPECIFINIŲ KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO SRAUTŲ SURINKIMAS IR TVARKYMAS	16
2.7 MIŠRIŲ KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ SURINKIMAS IR TVARKYMAS	20
2.7.1 Mišrių komunalinių atliekų surinkimas	20
2.7.2 Komunalinių atliekų šalinimo įrenginiai ir jų pajėgumai	21
2.7.3 Šalinamų komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekiai	22
2.7.4 Mechaninio biologinio apdorojimo įrenginiai ir jų pajėgumai	22
2.8 SENŲ SAVARTYŲ UŽDARYMAS IR PRIEŽIŪRA PO UŽDARYMO	22
2.9 VISUOMENĖS ŠVIETIMAS IR INFORMAVIMAS	23
2.10 VALSTYBINIAME STRATEGINIAME ATLIEKŲ TVARKYMO PLANE NUSTATYTŲ UŽDUOČIŲ ĮGYVENDINIMO BŪKLĖ	24
2.11 KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO STIPRYBIŲ, SILPNYBIŲ, GALIMYBIŲ, GRĖSMIŲ ANALIZĖ	28
3. KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO TIKSLAI, UŽDAVINIAI IR UŽDUOTYS 2014-2020 M. 30	
3.1 VALSTYBINĖS KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO UŽDUOTYS	30
3.2 ALYTAUS RAJONO SAVIVALDYBĖS KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO TIKSLAI IR UŽDAVINIAI	30
4. ALYTAUS RAJONO SAVIVALDYBĖS ATLIEKŲ TVARKYMO SISTEMOS PLĖTROS PRIEMONIŲ PLANAS 2014-2020 M.	31
5. KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ SRAUTŲ SUSIDARYMO IR TVARKYMO ATEITYJE VERTINIMAS	37
5.1 KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ SRAUTŲ SUSIDARYMO ATEITYJE VERTINIMAS	37
5.2 KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ SRAUTŲ TVARKYMO ATEITYJE VERTINIMAS	39
5.2.1 Komunalinių atliekų prevencijos ir pakartotinio naudojimo ateityje vertinimas	39
5.2.2 Biologinių atliekų tvarkymo ateityje vertinimas	42
5.2.3 Antrinių žaliavų, įskaitant pakuočių atliekas, tvarkymo ateityje vertinimas	42
5.2.4 Elektros ir elektroninės įrangos bei kitų specifinių atliekų tvarkymo ateityje vertinimas	44
5.2.5 Po pirminio rūšiavimo likusių mišrių komunalinių atliekų tvarkymo ateityje vertinimas	45
6. PLANO ĮGYVENDINIMO POVEIKIO ĮMOKŲ UŽ ATLIEKŲ TVARKYMĄ DYDŽIUI VERTINIMAS	47
7. PLANO ĮGYVENDINIMO VERTINIMO KRITERIJAI	49
PRIEDAI	50

1. ĮVADAS

Alytaus rajono savivaldybės atliekų tvarkymo planas 2014-2020 m. atnaujins 2008 m. rugpjūčio 20 d. Alytaus rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. K-197 patvirtintą *Alytaus rajono savivaldybės atliekų tvarkymo planą 2008-2017 m.* Šis planas parengtas pagal *Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo* ir 2010 m. gruodžio 16 d. Aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-1004 patvirtintų *Reikalavimų regioniniams ir savivaldybių atliekų tvarkymo planams* reikalavimus.

Komunalinių atliekų tvarkymo planavimo tikslas – nustatyti savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos organizavimo priemonės, kurios užtikrintų aplinkosaugos, techninius-ekonominius ir higienos reikalavimus atitinkančios viešosios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos pasiūlą visiems savivaldybės teritorijoje esantiems asmenims. *Alytaus rajono savivaldybės atliekų tvarkymo plane 2014-2020 m.* nustatytos priemonės, užtikrinančios *Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane* ir Alytaus regiono plėtros tarybos 2013 m. birželio 12 d. sprendimu Nr. 51/6S-148 patvirtintame *Alytaus regiono atliekų tvarkymo plane 2014-2020 m.* nustatytas užduotis.

Alytaus rajono savivaldybės atliekų tvarkymo planą 2014-2020 m. sudaro šios pagrindinės dalys:

1. Esamos komunalinių atliekų tvarkymo būklės apžvalga;
2. Komunalinių atliekų tvarkymo tikslai, uždaviniai ir užduotys 2014-2020 m.;
3. Komunalinių atliekų šrautų susidarymo ir tvarkymo ateityje vertinimas;
4. Komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtros priemonių planas 2014-2020 m.;
5. Plano įgyvendinimo poveikio įmokų už atliekų tvarkymą dydžiui;
6. Plano įgyvendinimo vertinimo kriterijai.

Už *Alytaus rajono savivaldybės atliekų tvarkymo plano 2014-2020 m.* įgyvendinimą yra atsakinga Alytaus rajono savivaldybė ir UAB Alytaus regiono atliekų tvarkymo centras (ARATC). Sprendimus dėl šio plano pakeitimų priima Alytaus rajono savivaldybės taryba, atsižvelgdama į ARATC ir Alytaus rajono savivaldybės administracijos siūlymus bei konsultuodamasi su socialiniais ekonominiais partneriais.

Šiam planui, vadovaujantis *Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos apraše* numatyta tvarka, buvo atliktas strateginis pasekmių aplinkai vertinimas, įskaitant ir visuomenės informavimo procedūras.

2. ESAMOS KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO BŪKLĖS APŽVALGA

2.1 Savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos organizavimas

Alytaus rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistema apima komunalinių atliekų surinkimo, išvežimo, rūšiavimo, naudojimo ir šalinimo paslaugas visiems savivaldybės teritorijoje esantiems komunalinių atliekų turėtojams (fiziniams ir juridiniams asmenims). Vadovaujantis *Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo* nuostatomis, už komunalinių atliekų tvarkymo sistemų organizavimą savo teritorijose yra atsakingos savivaldos institucijos. Komunalinių atliekų tvarkymo sistemų organizavimą savivaldybės gali pavesti (kaip privalomą užduotį) savivaldybės ar kelių savivaldybių įsteigtai įmonei.

Alytaus rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistema yra Alytaus komunalinių atliekų tvarkymo regiono (toliau – Alytaus regiono) komunalinių atliekų tvarkymo sistemos dalis. Kaip nustatyta *Valstybinio strateginio atliekų tvarkymo plano* 7 priede, Alytaus regionas apima Alytaus miesto, Alytaus rajono, Birštono, Druskininkų, Lazdijų rajono, Prienų rajono ir Varėnos rajono savivaldybių teritorijas.

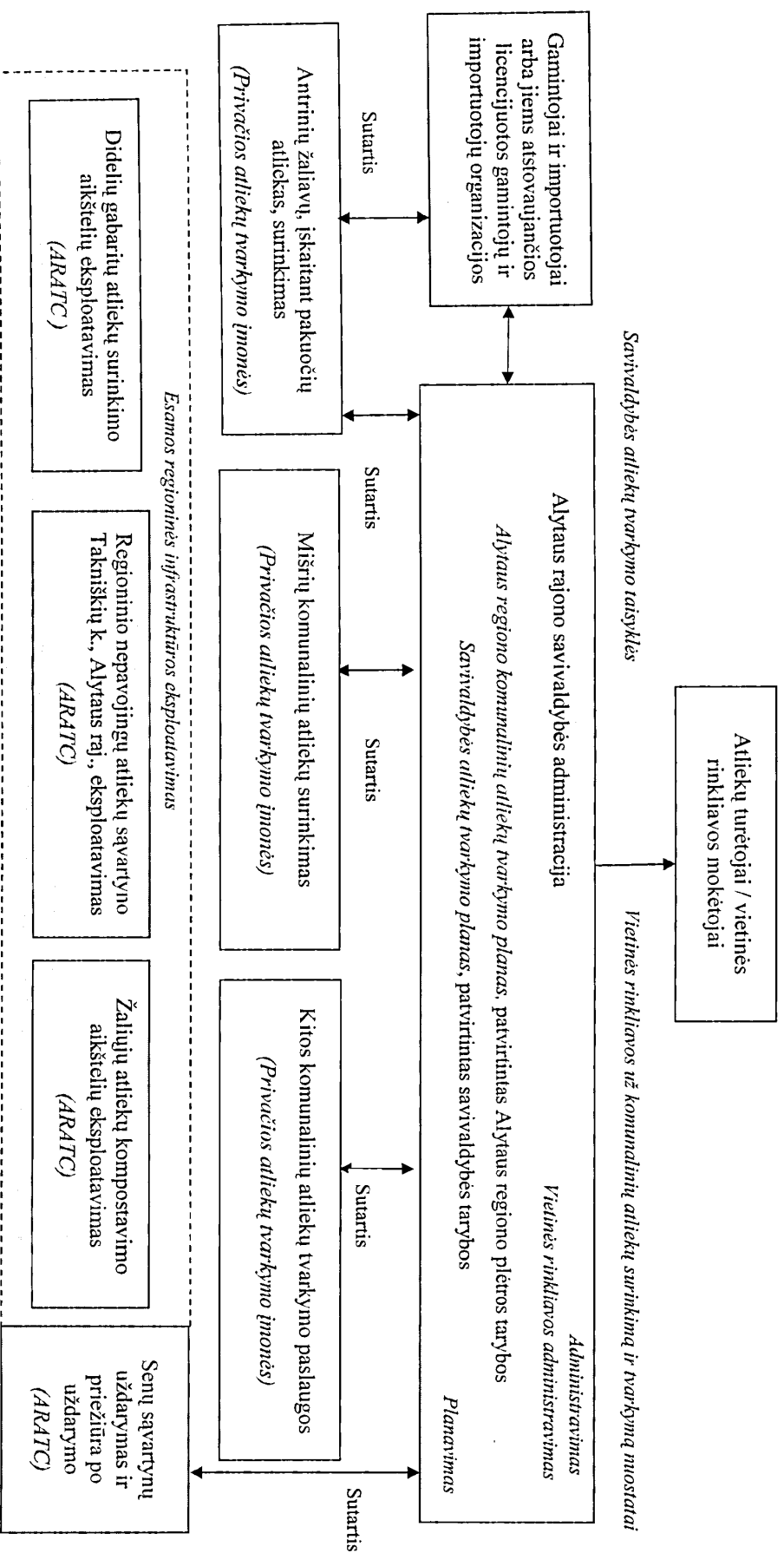
Įgyvendinant projektą „*Alytaus regiono atliekų tvarkymo sistemos sukūrimas*“, 2002 m. vasario 18 d. tarp septynių Alytaus regiono savivaldybių pasirašyta jungtinės veiklos sutartis ir įkurtas ARATC, kurio veikla apibrėžta įmonės įstatuose ir kituose ARATC steigėjų sudarytuose dokumentuose. Pagrindinė įmonei keliama užduotis – įgyvendinti Alytaus regiono atliekų tvarkymo sistemos plėtros projektą. Bendrovė palaipsniui perima iš Alytaus regiono savivaldybių atliekų tvarkymo sistemos organizatoriaus funkcijas, į kurias įeina savivaldybių ir regiono atliekų tvarkymo planų rengimas, atliekų tvarkymą reglamentuojančių teisės aktų rengimas, atliekų surinkimo, atliekų tvarkymo objektų eksploatacijos paslaugų pirkimo konkursų organizavimas, sutarčių pasirašymas ir jų vykdymo kontrolė, duomenų apie atliekų srautus rinkimas ir registravimas, rinkliavų už atliekų tvarkymą rinkimas. 2007 m. lapkričio 29 d. Alytaus rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. K-199 ARATC buvo pavesta administruoti Alytaus rajono komunalinių atliekų tvarkymo sistemą.

Alytaus regiono plėtros taryba tvirtina *Alytaus regiono atliekų tvarkymo planą*, kurio tikslas – suderinti Alytaus regiono savivaldybių veiksmus, organizuojant komunalinių atliekų tvarkymo sistemas ir steigiant kelioms savivaldybėms bendrus atliekų naudojimo ar šalinimo įrenginius. Pirmas *Alytaus regiono atliekų tvarkymo planas (2008-2017 m.)* buvo patvirtintas 2007 m. lapkričio 30 d. Alytaus regiono plėtros tarybos sprendimu Nr. (1.5)-4R-1.

Įgyvendindama įsipareigojimus, kuriant Alytaus regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemą, 2008 m. rugpjūčio 20 d. Alytaus rajono savivaldybės taryba sprendimu Nr. K-197 patvirtino *Alytaus rajono savivaldybės atliekų tvarkymo planą 2008-2017 m.*

Komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų teikimą Alytaus rajono savivaldybės teritorijoje reglamentuoja 2008 m. liepos 2 d. Alytaus rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. K-173 patvirtintos *Alytaus rajono savivaldybės atliekų tvarkymo taisyklės*.

Esama Alytaus rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos organizacinė schema pavaizduota Pav. 1.

Pav. 1. Esama Alytaus rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos organizacinė schema.

Komunalinių atliekų turėtojams, esantiems Alytaus rajono savivaldybės teritorijoje, teikiamos šios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos:

- mišrių komunalinių atliekų tvarkymas;
- antrinių žaliavų, įskaitant pakuočių atliekas, tvarkymas;
- žaliųjų atliekų tvarkymas;
- didžiųjų atliekų, įskaitant naudotas padangas ir statybines (smulkaus buities remonto) atliekas, tvarkymas;
- elektros ir elektroninės įrangos atliekų tvarkymas;
- buities pavojingų atliekų tvarkymas.

Atliekas tvarkančių įmonių registro duomenys apie Alytaus rajono teritorijoje pakuočių ir komunalines (15 ir 20 grupės) atliekas surenkančias, rūšiuojančias, apdorojančias, naudojančias ar šalinančias įmones pateikta šio plano 1 priede.

Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatyme nustatyta, kad įmonės, kurios vykdo komunalinių atliekų surinkimą, įskaitant antrinių žaliavų surinkimą, šią veiklą savivaldybės teritorijoje gali vykdyti tik tuo atveju, jeigu yra sudariusios sutartis su savivaldybe (arba savivaldybės (kelių savivaldybių) įsteigtu juridiniu asmeniu, kuriam pavesta administruoti komunalinių atliekų tvarkymo sistemą). Pagal sutartį su Alytaus rajono savivaldybės administracija ir ARATC mišrių komunalinių atliekų surinkimo paslaugas savivaldybės teritorijoje teikia UAB „Ekonovus“ ir UAB „Daugesta“. Antrinių žaliavų surinkimo paslaugas savivaldybės teritorijoje teikia UAB „Ekonovus“. ARATC taip pat pasirašė sutartį su UAB „Žalvaris“ dėl pavojingų atliekų surinkimo iš gyventojų apvažiavimo būdu.

Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatyme taip pat nustatyta, kad Vyriausybės gamintojams ir importuotojams nustatytų alyvų, transporto priemonių, elektros ir elektroninės įrangos (EEI), apmokestinamųjų gaminių ir pakuočių atliekų tvarkymo užduotims įgyvendinti gali būti diegiamos savivaldybės organizuojama komunalinių atliekų tvarkymo sistema papildančios atliekų surinkimo sistemos. Šio plano rengimo metu Alytaus rajono savivaldybės teritorijoje nebuvo įdiegtų savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemą papildančių atliekų surinkimo sistemų.

2.2 Komunalinių atliekų tvarkymo sistemos finansavimas

Alytaus regiono ir Alytaus rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtra finansuojama iš šių šaltinių: Europos Sąjungos ir valstybės paramos lėšų, ARATC skolintų lėšų, vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą, kitų savivaldybės biudžeto lėšų, kitų lėšų.

2.2.1 Principo „teršėjas moka“ įgyvendinimas

Vadovaujantis galiojančiais teisės aktais, komunalinių atliekų tvarkymo finansavimo sistema turi remtis principu „teršėjas moka“. Šis principas reikalauja, kad atliekų tvarkymo išlaidas apmokėtų atliekų turėtojas ir (arba) medžiagų ir gaminių, dėl kurių naudojimo susidaro atliekos, gamintojas arba importuotojas (gamintojo atsakomybės principas). Siekiant įgyvendinti šį principą, visose Alytaus regiono savivaldybėse įvesta vietinė rinkliava už komunalinių atliekų surinkimą ir jų tvarkymą. Vietinė rinkliava – tai savivaldybės tarybos sprendimu nustatytas privalomasis mokestis, kurį turi mokėti visi komunalinių atliekų turėtojai, besinaudojantys savivaldybės organizuojama komunalinių atliekų tvarkymo sistema.

Vietinė rinkliava už komunalinių atliekų surinkimą ir jų tvarkymą Alytaus rajono savivaldybėje įvesta nuo 2009 m. rugsėjo 1 d. Visuotinės vietinės rinkliavos už komunalinių

atliekų tvarkymą įgyvendinimas ir atliekų tvarkymo paslaugos teikimas kiekvienam rinkliavos mokėtojų užtikrina, kad visos Alytaus rajono susidariusios komunalinės atliekos yra surenkamos ir sutvarkomos aplinkai bei visuomenės sveikatai saugiu būdu.

Alytaus rajono savivaldybės vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą nuostatai buvo patvirtinti 2008 m. lapkričio 27 d. Alytaus rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. K-294 (*pastaba: vėliau nuostatai buvo keičiami*). 2009 m. spalio 28 d. Alytaus rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. K-353 buvo patvirtinta *Alytaus rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos organizavimo ir vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą administravimo sutartis*, kuria administruoti vietinę rinkliavą ir vykdyti jos išieškojimo funkcijas yra patikėta ARATC.

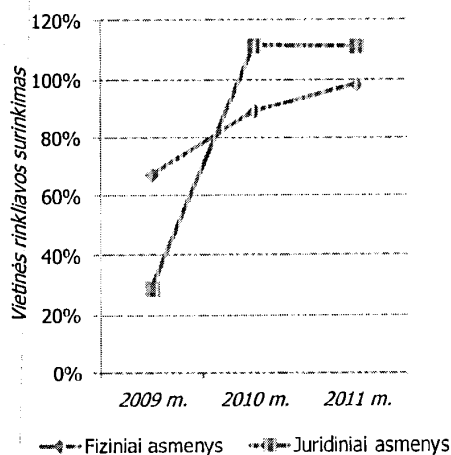
Atliekų turėtojai Alytaus rajone už atliekų tvarkymą moka pagal valdomo nekilnojamojo turto dydį, diferencijuojant rinkliavą pagal jo naudojimo paskirtį, kurią gali deklaruoti patys atliekų turėtojai. Vietinės rinkliavos dydis nustatomas litais už 100 m² nekilnojamojo turto plotą. 1 lentelėje pateikta detalesnė informacija apie vietinę rinkliavą apmokestinamus plotus pagal nekilnojamojo turto paskirtį.

1 lentelė. Vietinė rinkliava apmokestinamas nekilnojamojo turto plotas Alytaus rajone.

Fiziniai asmenys		Juridiniai asmenys		Iš viso		
Gyvenamoji paskirtis (iki 100 m ²)	Kitos paskirtys	Gyvenamoji paskirtis (iki 100 m ²)	Kitos paskirtys	Gyvenamoji paskirtis (iki 100 m ²)	Kitos paskirtys	Iš viso
933 457	301 611	6 293	369 188	939 750	670 799	1 610 549

Šaltinis: ARATC, 2012 m.

Vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą surinkimo iš fizinių ir juridinių asmenų tendencijos nuo vietinės rinkliavos įvedimo pradžios pateiktos Pav. 2. Lėšos komunalinių atliekų tvarkymui naudojamos pagal savivaldybės tarybos patvirtintą specialiąją komunalinių atliekų tvarkymo programą.

Pav. 2. Vietinės rinkliavos surinkimo tendencijos 2009-2011 m.

2009 m. rugpjūčio 31 d. Alytaus rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. K-292 (su pakeitimais) buvo patvirtintos vietinės rinkliavos lengvatos, o 2009 m. spalio 28 d. tarybos sprendimu Nr. K-335 patvirtintas *Gyventojų išlaidų, patirtų už komunalinių atliekų surinkimo ir atliekų tvarkymo paslaugas, kompensavimo tvarkos aprašas*.

Įmoka mažinama 100 proc. už netinkamą naudoti / gyventi ar fiziškai sunaikintą nekilnojamojo turto objektą, kai nekilnojamojo turto objektui komunalinių atliekų surinkimo ir tvarkymo paslaugos teikimas I ir IV ketvirčiais yra neįmanomas (už šį laikotarpį) arba kuriam yra išduotas galiojantis statybos leidimas (išskyrus atvejus, kai esant nebaigti statybai, statinys naudojamas arba juo disponuojama pagal paskirtį).

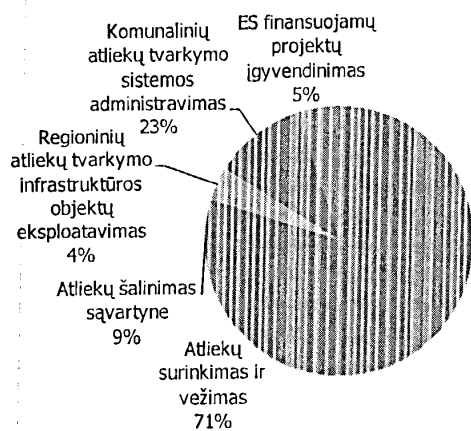
Įmoka mažinama 70 proc. kai asmuo ne mažiau kaip vieną ketvirtį iki kreipimosi į ARATC dienos nenaudojo nekilnojamojo turto, 50 proc. atleidimas taikomas žemės sklypui, esančiam sodų bendrijoje, kuriame nėra namelio, tinkamo gyventi (100 proc. atleidimas taikomas, jei asmuo moka vietinę rinkliavą už bent už vieną žemės sklypą su / be sodo namelio esantį toje pačioje sodų bendrijoje). Dauguma šių lengvatų galioja vienerius metus nuo jos įsigaliojimo

dienos. ARATC duomenimis, 2011 m. Alytaus rajono savivaldybėje buvo pritaikyta lengvatų už 258,8 tūkst. Lt (vidutiniškai 9 Lt vienam gyventojui).

Principas „teršėjas moka“ reikalauja, kad atliekų tvarkymo išlaidas apmokėtų ne tik atliekų turėtojas, bet ir (arba) medžiagų ir gaminių, dėl kurių naudojimo susidaro atliekos, gamintojas arba importuotojas. Lietuvoje gamintojo atsakomybės principas taikomas pakuočių, elektros ir elektroninės įrangos, transporto priemonių, alyvų, baterijų ir akumuliatorių bei kitų apmokestinamųjų gaminių (pvz., naudotų padangų) atliekų tvarkymui. Šių atliekų tvarkymas pagal gamintojo atsakomybės principą turėtų būti dengiamas šių gaminių gamintojų / importuotojų ir neišskaitomas į vietinę rinkliavą už komunalinių atliekų tvarkymą. Dėl šios priežasties antrinių žaliavų surinkimo sąnaudos Alytaus regione nėra įtrauktos į vietinę rinkliavą už komunalinių atliekų tvarkymą.

2.2.2 Alytaus regiono komunalinių atliekų tvarkymo sąnaudos

„Visų sąnaudų padengimo“ principas nustato, kad mokėjimai už komunalinių atliekų tvarkymą turi padengti visas tiesiogines ir netiesiogines atliekų tvarkymo sąnaudas. Taigi vietinės rinkliavos dydžiai turi būti nustatomi tokiu būdu, kad surinktos lėšos dengtų suplanuotas Alytaus regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos organizavimo, eksploatacijos, plėtros ir administravimo sąnaudas: atliekų tvarkymo sistemos plėtros ir administravimo, vietinės rinkliavos administravimo, atliekų surinkimo ir transportavimo, šalinimo, sąvartyno eksploatavimo, infrastruktūros plėtros, uždarymo, rekultivavimo, priežiūros po uždarymo bei kitas su atliekų tvarkymu susijusias išlaidas. Bendros komunalinių atliekų tvarkymo sąnaudos Alytaus regione 2011 m. sudarė 13,36 mln. Lt, iš kurių 1,9 mln. Lt (14 proc.) sudarė Alytaus rajono savivaldybės bendros komunalinių atliekų tvarkymo sąnaudos. ARATC skaičiavimais, vidutiniškai vienam namų ūkiui Alytaus rajone tenka 166 Lt komunalinių atliekų tvarkymo sąnaudų per metus. Alytaus regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos sąnaudų 2011 m. pasiskirstymas pagal veiklas pateiktas 2 lentelėje, o Alytaus rajono – Pav. 3.

Pav. 3. Alytaus rajono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos sąnaudų 2011 m. pasiskirstymas pagal veiklas.

Alytaus regiono komunalinių atliekų tvarkymo sąnaudos atliekų turėtojams paskirstomos vadovaujantis „solidarumo“ principu. Kadangi Alytaus regiono savivaldybėse atliekų surinkimo ir transportavimo iki regioninių atliekų tvarkymo įrenginių sąnaudos skiriasi, todėl atliekų šalinimo mokestis diferencijuojamas tokiu būdu, kad bendra vienos tonos komunalinių atliekų tvarkymo kaina visose Alytaus regiono savivaldybėse būtų panaši (Alytaus rajone – 222 Lt už toną). Alytaus rajono savivaldybėje už gyvenamosios paskirties būstą mokama vietinė rinkliava už komunalinių atliekų surinkimą ir jų tvarkymą – 0,17 Lt už 100 m² nekilnojamojo turto plotą per mėnesį.

2 lentelė. Alytaus regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos sąnaudos 2011 m.

Pavadinimas	Suma Lt/metus (su PVM)	% nuo bendros kaštų sumos
Atliekų surinkimas ir transportavimas	9 261 254	69,3 %
Atliekų šalinimas	1 333 450	10 %
Didelių gabaritų ir kompostavimo aikštelių eksploatavimas	565 460	4,2 %
Senų sąvartynų uždarymas ir priežiūra po uždarymo	464 252	3,5 %
Europos Sąjungos finansuojamų projektų įgyvendinimas	244 572	1,8 %
Rinkliavos už atliekų surinkimą ir tvarkymą administravimas	1 014 136	7,6 %
Sistemos administravimas	475 956	3,6 %
Iš viso:	13 359 080	100 %

Šaltinis: ARATC, 2012 m.

2.2.3 Investicinių projektų įgyvendinimas ir finansavimas

Alytaus regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos infrastruktūros kūrimas buvo pradėtas 2001 m. gruodžio 13 d. Europos Komisijos ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės atstovams pasirašius finansavimo memorandumą dėl *Pasirengimo narystei struktūrinės politikos instrumento (ISPA)* projekto Nr. 2001/LT/16/P/PE/003 „Alytaus regiono atliekų tvarkymo sistemos sukūrimas“ įgyvendinimo. Kitos investicinės priemonės įgyvendinamos, pasinaudojant ES fondų, Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšomis ir ARATC lėšomis.

2008 m. gruodžio 31 d. buvo baigtas vykdyti projektas „Alytaus regiono atliekų tvarkymo sistemos sukūrimas“ (Nr. 2001/LT/16/P/PE/003). Projekto metu sukurta atliekų surinkimo sistema, pastatytas regioninis sąvartynas, 2 žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelės, 5 didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelės (iš kurių viena – prie regioninio sąvartyno), nupirktą reikiama technika, uždarytas senasis Alytaus miesto ir Alytaus rajono Takniškių sąvartynas bei pastatytas regioninis sąvartynas. Projektas įgyvendintas bendradarbiaujant su privataus sektoriaus įmonėmis, kurios atlieka komunalinių atliekų rinkimą, gabenimą, rūšiavimą bei perdirbimo funkcijas ir investuoja į įrangą bei specialiąsias transporto priemones. Bendra projekto vertė – 27 mln. Lt.

Įgyvendinant projektą „Alytaus regiono senų sąvartynų uždarymas“ (Nr. VP3-3.2-AM-01-V-01-001) 2009-2010 m. buvo uždaryti ir sutvarkyti 22 sąvartynai Alytaus regione. Projekto vertė – 17 mln. Lt. Projektas finansuojamas ES Sanglaudos fondo lėšomis.

Alytaus regioninis sąvartynas įkurtas senojo buvusio Alytaus miesto ir Alytaus rajono Takniškių sąvartyno sklype. Įkuriant regioninį sąvartyną buvo įgyvendintas senojo sąvartyno uždarymo I etapas, o projekto „Alytaus regiono Takniškių sąvartyno uždarymas“ (Nr. VP3-3.2-AM-01-V-01-007) metu bus įgyvendintas senojo atliekų kaupimo uždarymo II etapas ir pilnai užbaigtas Takniškių senojo sąvartyno uždarymas. Planuojama projekto pabaiga – 2013 m. balandžio mėn. Projekto vertė – 9,19 mln. Lt.

Įgyvendinant projektą „Alytaus regiono šiukšlynų uždarymas, didelių gabaritų atliekų surinkimo ir kompostavimo aikštelių įrengimas“ (Nr. VP3-3.2-AM-01-V-01-016), planuojama įrengti 5 žaliųjų atliekų kompostavimo aikšteles, praplėsti Takniškėse esančią žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelę ir įrengti 5 didelių gabaritų atliekų surinkimo aikšteles (iš kurių viena – Simne). Šio projekto metu taip pat planuojama uždaryti 71 Alytaus regiono šiukšlyną. Planuojama projekto pabaiga – 2013 m. birželio mėn. Projekto vertė – 23,23 mln. Lt.

2010 m. ARATC pradėjo įgyvendinti projektą „Alytaus regiono didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelių įrengimas“ (Nr. VP3-3.2-AM-01-V-01-020; projekto vertė – 5,1 mln. Lt).

Šiuo projektu iš planuojamų aikštelių, numatoma įrengti 6 didelių gabaritų atliekų aikštes (iš kurių viena – Daugų k.). Numatyta projekto trukmė – iki 2013 m. spalio 28 d.

2010 m. ARATC taip pat pradėjo įgyvendinti projektą „Alytaus regiono atliekų tvarkymo sistemos plėtra“ (Nr. VP3-3.2-AM-01-V-02-003), kuriam finansavimas buvo patvirtintas 2010 m. gruodžio 15 d. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-1003 pagal priemonės Nr.VP3-3.2-AM-01 veiklą „Komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtra, sukuriant biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo infrastruktūrą ir (ar) atliekų naudojimo energijai gauti pajėgumus“. Alytaus regiono biologiškai skaidžių atliekų galimybių ir alternatyvų studijai buvo pritarta 2010 m. gruodžio 3 d. Alytaus rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. K-363. Šio projekto tikslas – išplėsti komunalinių atliekų tvarkymo sistemą, užtikrinant biologiškai skaidžių atliekų tvarkymą. Projekto vertė – 36,51 mln. Lt. Planuojama projekto pabaiga – 2014 m. kovo mėn.

2.3 Alytaus rajono savivaldybės statistiniai ir atliekų tvarkymo duomenys

2.3.1 Gyventojų skaičius ir būstai

Kaip pateikta 3 lentelėje, vadovaujantis Lietuvos statistikos departamento skelbiamais gyventojų surašymo duomenimis, bendras gyventojų skaičius Alytaus rajone 2011 m. siekė 28,4 tūkst. ir per pastarąjį dešimtmetį sumažėjo 13 proc. (vidutiniškai apie 1 proc. per metus). Alytaus rajono savivaldybė yra kaimiška, nes tik apie 10 proc. gyventojų gyvena mieste. Alytaus rajone yra registruota 368 juridiniai asmenys.

3 lentelė. Gyventojų skaičius Alytaus rajone gyventojų surašymo metu ir juridinių asmenų skaičius.

Gyventojai 2001 m. surašymo metu	Gyventojai 2011 m. surašymo metu	Gyventojų skaičiaus sumažėjimas per 10 m., proc.	Metinis gyventojų skaičiaus sumažėjimas proc.	Juridinių asmenų skaičius 2011 m.
32572	28375	13%	1%	368

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamento 2011 m. gruodžio 2 d. pranešimas spaudai Nr. 18/287 „Išankstiniai 2011 metų gyventojų surašymo rezultatai pagal apskritis ir savivaldybes“.

Lietuvos statistikos departamento duomenys apie Alytaus rajono teritorijoje esančius būstus individualiuose ir daugiabučiuose namuose 2010 m. pateikti 4 lentelėje.

4 lentelė. Būstai Alytaus rajono individualiuose ir daugiabučiuose namuose 2010 m.

Butai 1-2 butų namuose			Butai daugiabučiuose			Iš viso būstų
Miestas	Kaimas	Iš viso	Miestas	Kaimas	Iš viso	
573	10117	10690	716	832	1548	12238

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas.

2.3.2 Komunalinių atliekų turėtojų aptarnavimas

ARATC duomenimis 2012 m. į vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą mokėtojų registrą buvo įtraukta 19 357 fiziniai asmenys ir 372 juridiniai asmenys (iš viso – 19 729 nekilnojamojo turto savininkai).

Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane nustatyta atliekų tvarkymo užduotis – užtikrinti visuotinumą principą, teikiant viešąją komunalinių atliekų tvarkymo paslaugą, – Alytaus rajone įgyvendinta, nes ši paslauga, įvedus vietinę rinkliavą už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą, teikiama daugiau kaip 95 proc. savivaldybės teritorijos asmenų, kuriems šioje teritorijoje nuosavybės teise priklauso nekilnojamojo turto objektai, kurie kitu pagrindu teisėtai valdo ar naudoja šiuos objektus (žr. 5 lentelę).

5 lentelė. Komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimas gyventojams Alytaus rajone 2011 m.

Rodiklis	Miestuose daugiau kaip 1000 gyventojų	Miesteliuose daugiau kaip 500 gyventojų	Miesteliuose daugiau kaip 200 gyventojų	Miesteliuose mažiau nei 200 gyventojų	Terito- rijoje
Gyventojų skaičius	2792	4520	6439	16926	30 677
Aptarnaujamų gyventojų skaičius	2792	4493	6401	13798	27 484
Paslaugos įdiegimas gyventojams, %	100 %	99 %	99 %	82 %	90 %

Šaltinis: Alytaus rajono savivaldybės ataskaita AM už 2011 m

6 lentelėje pateikta informacija apie komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų tiekimo gyventojams tendencijas 2006-2011 m.

6 lentelė. Atliekų surinkimo paslaugos teikimas Alytaus rajone 2006-2011 m.

Paslaugos teikimas %, 2006-12-31	Paslaugos teikimas %, 2007-12-31	Paslaugos teikimas %, 2008-12-31	Paslaugos teikimas %, 2009-12-31	Paslaugos teikimas %, 2010-12-31	Paslaugos teikimas %, 2011-12-31
42 %	46 %	52 %	95 %	96 %	96 %

Šaltinis: ARATC, 2012 m.

2.3.3 Susidariusių komunalinių atliekų kiekiai ir sudėtis

ARATC duomenys apie 2011 m. Alytaus rajone susidariusių (įskaitant 2031 toną namų ūkiuose sukompostuotų) komunalinių atliekų kiekius ir sudėtį pagal susidarymo šaltinį pateikti 7 lentelėje. Iš viso Alytaus rajone susidarė apie 11 tūkst. tonų komunalinių atliekų, iš kurių pas gyventojus susidaro apie 93 proc. atliekų (vidutiniškai 357 kg komunalinių atliekų gyventojui arba 828 kg namų ūkiui per metus). ARATC vertinimu, antrinės žaliavos sudaro apie 19 proc. (įskaičiuojant pakuočių atliekas), o biologiškai skaidžios atliekos – apie 51 proc. komunalinių atliekų. Akivaizdu, kad kaimiškajame rajone sunku tiksliai atskirti žemės ūkio gamybos atliekas nuo komunalinių biologiškai skaidžių atliekų srauto, todėl į komunalines atliekas papuola gana daug drėgmės ir vandens, kas padidina komunalinių atliekų kiekius.

Aplinkos apsaugos agentūros duomenys apie komunalinių atliekų susidarymą Alytaus rajono savivaldybės teritorijoje 2009-2010 m. pateikti šio plano 2 priede. Šie duomenys skiriasi nuo 7 lentelėje pateiktų duomenų, nes neįvertina iš komunalinių atliekų srauto surinktų pakuočių atliekų kiekių, namų ūkiuose sukompostuotų atliekų.

2.3.4 Sutvarkytų komunalinių atliekų kiekiai

ARATC duomenimis, 2011 m. į Alytaus regiono komunalinių atliekų surinkimo sistemą pateko ir buvo sutvarkyta 8,9 tūkst. tonų Alytaus rajone susidariusių komunalinių atliekų, iš jų 8,6 tūkst. tonų atliekų buvo pašalinta sąvartyne (apie 97 proc.), o perdirbta ir panaudota 258 tonos atliekų (apie 3 proc.). Vertinama, kad dar apie 2 031 tona biologinių atliekų buvo sukompostuota namų ūkiuose, todėl bendras panaudotų komunalinių atliekų kiekis 2011 m. Alytaus rajone sudaro apie 2,3 tūkst. tonų. Detalesnė komunalinių atliekų tvarkymo sistemos analizė pateikta tolimesniuose skyriuose.

7 lentelė. Alytaus rajone 2011 m. susidariusių komunalinių atliekų kiekiui ir sudėčiai pagal susidarymo šaltinį, tonomis.

	Susidarymas pas gyventojus			Susidarymas įmonėse			Bendras susidarymas					
	Atskirai surinktos ar sukompostuotos atliekos,	Kiekis mišriųjų komunalinių atliekų srautė	Iš viso pas gyventojus	Atskirai surinktos atliekos	Kiekis mišriųjų komunalinių atliekų srautė	Iš viso įmonėse	Atskirai surinktos ar sukompostuotos atliekos	Proc. bendro kiekio	Mišrios komunalinės atliekos	Proc. bendro kiekio	Viso komunalinės atliekos	Komunalinių atliekų sudėtis %
Biologinės (maisto ir žaliavos) atliekos	2134	2464	4598		50	50	2134	19%	2514	23%	4648	42%
Plastikų atliekos	10	392	402	8	115	123	18	0%	507	5%	525	5%
Popieriaus/kartono atliekos	36	627	663	43	231	274	79	1%	858	8%	937	9%
Stiklo atliekos	56	470	526	3	46	49	59	1%	517	5%	575	5%
Metalo laužas		157	157		15	15	0	0%	172	2%	172	2%
Naudotos padangos	48	0	48		0	0	48	0%	0	0%	48	0%
Elektros ir elektroninės įrangos atliekos	4	235	239		31	31	4	0%	266	2%	270	2%
Pavojingos atliekos	0,5	157	157		15	15	1	0%	172	2%	173	2%
Kitos atliekos		3338	3338		265	265	0	0%	3603	33%	3603	33%
Viso komunalinių atliekų:	2288	7840	10128	54	769	823	2342	21%	8609	79%	10951	100%
<i>Viso antrinių žaliavų ir pakuočių</i>	102	1490	1591	54	392	446	156	1%	1882	17%	2037	19%
<i>Viso biologišku skaidžių atliekų*</i>	2170	3091	5261	43	281	324	2213	20%	3372	31%	5585	51%

*Biologišku skaidžios atliekos – tai biologinės (maisto ir žaliavos) atliekos ir popieriaus/kartono atliekos.

Šaltinis: ARATC, 2012 m.

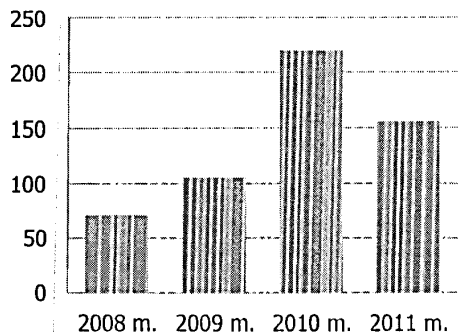
8 lentelė. Alytaus rajono savivaldybės teritorijoje susidariusių komunalinių atliekų tvarkymas 2011 m.

		Sutvarkyta komunalinių atliekų		Atliekų kiekis kg/gyventojui/metus		ES vidurkis 2009 m.
		tonomis	proc.	Alytaus raj.	Regione	
1	Surinkta ir perdirbta antrinių žaliavų	155	2%	5,5	18	118
	<i>T. sk. gyventojų atliekų</i>	102	1%	3,6	4,5	-
2	Sukompostuota aikštelėje	103	1%	3,6	8,8	89
3	Panaudota energijos gamybai	-	-	-	-	101
4	Pašalinta sąvartyne	8 609	97%	303,4	317	191
	<i>T. sk. gyventojų atliekų</i>	7 840	88%	276,3	236	-
5	Iš viso komunalinių atliekų	8 867	100%	312,5	344	499

Šaltinis: ARATC, 2012 m.

2.4 Antrinių žaliavų, įskaitant pakuočių atliekas, surinkimas ir tvarkymas

Alytaus regiono plėtros 2010-2020 plane pateiktais duomenimis, 2009 m. Alytaus regiono gyventojų dalis, rūšiuojanti atliekas, siekė 38 proc. ARATC apklausos duomenimis, atliekas rūšiuoja tik 6% organizacijų, tarp jų ir savivaldybių administracijos, valstybinės įstaigos.

Pav. 4. Antrinių žaliavų surinkimas Alytaus rajone 2008-2011 m.

Informacija apie Alytaus rajone 2008-2011 m. surinktus bendrus antrinių žaliavų kiekius pateikta Pav. 4. Daugiausia šių atliekų surinkta iš gyventojų (apie 66 proc.).

Alytaus rajone 2011 m. buvo atskirta, surinkta ir perdirbta 79 t popieriaus ir kartono, 18 t plastikų ir 58 t stiklo atliekų¹. Palyginti su tais kiekiais, kuriuos būtų galima atskirti iš komunalinių atliekų srauto (žr. 7 lentelę), surenkama labai nedaug antrinių žaliavų (vertinama, kad į sąvartyną patenka 1882 tonos antrinių žaliavų).

Kaip nustatyta *Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane*, visiems komunalinių atliekų turėtojams turi būti užtikrinamos antrinių žaliavų (popieriaus ir kartono, stiklo, plastiko, metalo) rūšiavimo galimybės ir priemonės. Plane nustatyta, kad savivaldybės turi parengti ir (ar) patvirtinti antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelių išdėstymo schemas ir užtikrinti, kad būtų pastatyti specialūs konteineriai, skirti antrinėms žaliavoms surinkti.

Sprendimas dėl antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelių išdėstymo patvirtintas 2008 m. vasario 26 d. Alytaus rajono savivaldybės tarybos (sprendimas Nr. K-27). Antrinėms žaliavoms surinkti Alytaus rajone įrengtos 88 antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelės (žr. 9 lentelę). Vykdamas *Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane* nustatytas užduotis, Alytaus rajono savivaldybėje gyvenamuosiuose daugiabučių namų rajonuose turi būti statoma ne mažiau kaip po vieną antrinių žaliavų konteinerių aikštelę 800 gyventojų. Alytaus rajone viena konteinerių aikštelė vidutiniškai tenka 322 gyventojų, taigi *Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane* nustatyta užduotis yra vykdoma.

¹ Būtina pastebėti, kad Aplinkos apsaugos agentūros (AAA) duomenys apie Alytaus rajone surinktas pakuočių atliekas 2010 m. skiriasi nuo ARATC duomenų: AAA duomenimis surinkta 913 tonų pakuočių atliekų, t. y. apie 6 kartus didesnis kiekis, negu ARATC duomenimis.

9 lentelė. Antrinių žaliavų konteinerių aikštelės Alytaus rajone 2012 m. pradžioje.

AŽ surinkimo aikštelių skaičius, vnt.*	Gyventojų skaičius**	Gyventojai, kuriems tenka viena aikštelė	Sodų bendrijų skaičius, vnt.*	AŽ surinkimo aikštelių skaičius sodų bendrijoms, vnt.*	Garažų bendrijų skaičius, vnt.**	AŽ surinkimo aikštelių skaičius garažų bendrijoms, vnt.*
88	28 375	314	18	10	5	-

Šaltiniai: * Savivaldybės ataskaita AM už 2010 ir 2011 m.; ** Lietuvos statistikos departamento 2011 m. gruodžio 2 d. pranešimas spaudai Nr. 18/287 „Išankstiniai 2011 metų gyventojų surašymo rezultatai pagal apskritis ir savivaldybes“.

Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane nustatytas reikalavimas sodų ir garažų savininkų bendrijų teritorijose įrengti ne mažiau kaip po vieną antrinių žaliavų konteinerių aikštelę prie pagrindinio išvažiavimo iš bendrijos teritorijos arba įvažiavimo į juos. Deja, ne visose Alytaus rajono sodų bendrijų ir garažų bendrijų teritorijose įrengtos antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelės.

Informacija apie antrinių žaliavų surinkimui Alytaus rajono seniūnijose naudojamus ir planuojamus įsigyti konteinerius pateikta 10 lentelėje. Šiuos konteinerius savivaldybė įsigijo Aplinkos ministerijos administruojamos *Gaminių ar pakuotės atliekų tvarkymo programos* lėšomis.

10 lentelė. Alytaus rajone naudojami antrinių žaliavų surinkimo konteineriai 2012 m.

Seniūnija	Antrinių žaliavų konteinerių skaičius, vnt. 2012 m.		
	Stiklui 1,8 m ³	Popieriui 2,5 m ³	Plastikui 2,5 m ³
Alytaus	12	12	12
Alovės	8	8	8
Butrimonių	7	7	7
Daugų	10	10	10
Krokialaukio	7	7	7
Miroslavo	8	8	10
Nemunaičio	4	4	4
Pivašiūnų	8	8	8
Punios	10	8	8
Raitininkų	5	5	5
Simno	12	12	12
VISO:	91	89	91

Daugiabučių ir individualių namų gyventojai į konteinerių aikštelėse pastatytus antrinių žaliavų surinkimo konteinerius gali rūšiuoti popierių ir kartoną, plastiko, metalo ir stiklo atliekas. Antrinių žaliavų konteineriai Alytaus rajone dažniausiai ištuštinami 2 kartus per mėnesį. Atliekų vežėjai turi ištuštinti konteinerius, gavus pranešimą, kad užpildyta daugiau kaip konteinerių 80% tūrio.

Informacija apie antrinių žaliavų surinkimo konteineriais surinktus atliekų kiekius 2011 m. pateikta 11 lentelėje.

11 lentelė. Alytaus rajone naudojami antrinių žaliavų surinkimo konteineriai ir jais surinkti antrinių žaliavų kiekiai 2011 m.

Konteineriai stiklui 1,8 m ³			Konteineriai popieriui ir kartonui 2,5 m ³			Konteineriai plastikui 2,5 m ³		
Vnt.	Surinkta per metus, tonomis	1 konteineriu surinkta atliekų, tonomis	Vnt.	Surinkta per metus, tonomis	1 konteineriu surinkta atliekų, tonomis	Vnt.	Surinkta per metus, tonomis	1 konteineriu surinkta atliekų, tonomis
52	56	1,069	49	36	0,738	52	10	0,198

Šaltinis: ARATC, 2012 m..

ARATC duomenimis, 2011 m. Alytaus rajone iš gyventojų kolektyviniais antrinių žaliavų konteineriais buvo surinkta 102 tonos antrinių žaliavų (stiklo, popieriaus ir kartono, plastikų atliekų), t. y. tik 3,6 kg vienam gyventojui. Toks rodiklis rodo labai žemą rūšiavimo kolektyviniais antrinių žaliavų konteineriais efektyvumą.

Nuo 2011 m. liepos 19 d. Alytaus mieste (Vidzgirio mikrorajone) UAB „Ekonovus“ ir VšĮ „Žaliasis taškas“ iniciatyva vykdomas antrinių žaliavų surinkimo iš individualių namų surinkimo eksperimentas. 300 namų valdų buvo išdalinti 240 l talpos konteineriai antrinėms žaliavoms surinkti. Eksperimento metu nustatyta, kad vienas gyventojas išrūšiuoja 16-17 kg tinkamų perdirbti antrinių žaliavų (bendras išrūšiuojamų atliekų kiekis – 35 kg gyventojui), t. y. 3 kartais daugiau, negu surenkant kolektyviniais antrinių žaliavų konteineriais. Antrinių žaliavų konteineriai iš eksperimente dalyvaujančių namų ūkių išvežami 1 kartą per mėnesį (kaip ir mišrių komunalinių atliekų surinkimo konteineriai).

Siekiant užtikrinti antrinių žaliavų rūšiavimo efektyvumą ir surinkimo patogumą gyventojams, 2012 m. *Gaminių ar pakuotės atliekų tvarkymo programos* lėšomis planuojama įsigyti ir individualių namų gyventojams išdalinti 6930 konteinerių (240 l talpos) antrinėms žaliavoms surinkti. Planuojama, kad šių konteinerių aptarnavimą finansuos gamintojai ir importuotojai, atsakingi už pakuočių atliekų tvarkymo organizavimą.

2.5 Biologiškai skaidžių atliekų tvarkymas

Biologiškai skaidžių atliekų tvarkymas yra viena iš svarbiausių komunalinių atliekų tvarkymo uždavinių, nes organinių medžiagų skilimo produktai labai neigiamai veikia aplinką, didina šilumos efektą sukeliančių dujų kiekius ir t. t. Biologiškai skaidžias atliekas sudaro žaliosios, maisto, popieriaus ir kartono bei kitos biologiškai yrančios atliekos. Šiame skyriuje apibūdinamas biologinių atliekų tvarkymas (popieriaus ir kartono atliekų tvarkymas aprašytas 2.4 skyriuje).

2.5.1 Biologinių atliekų namudinis kompostavimas

Kadangi Alytaus rajonas yra kaimiškas (apie 90 proc. gyventojų gyvena kaimiškose teritorijose), todėl yra geros sąlygos individualiam kompostavimui. Remiantis Europoje taikomomis metodikomis, vertinama, kad namų ūkiuose iki 500 m² ploto – sukompostuojamų atliekų gali siekti apie 170 kg/m., namų ūkiams virš 500 m² ploto – apie 250 kg/m. ARATC vertinimu Alytaus rajono individualių namų ūkiuose kasmet sukompostuojama apie 2 tūkst. tonų biologinių atliekų. Toks kiekis nepatenka į komunalinių atliekų tvarkymo sistemą, kas leidžia mažinti nerūšiuotų atliekų kiekius, stabilizuoti įmokos už komunalinių atliekų kiekį kilimą, tausoti aplinką ir visuomenės sveikatą.

Ribotas galimybes kompostuoti turi individualių namų gyventojai mieste (dėl mažų sklypų ir arti esančių pastatų), todėl planuojama, kad 2012 m. du trečdaliai iš jų gaus pramoninius individualius kompostavimo konteinerius. Vertinama, kad per metus viena dėžė

sukompostuoja apie 190 kg biologinių atliekų, todėl 360 vnt. kompostavimo dėžių kasmet padeda išvengti apie 68 tonų biologinių atliekų patekimą į sąvartynus. Buitinių atliekų kompostavimo konteinerių miesto individualių namų gyventojams pirkimas numatytas įgyvendinant projektą „Alytaus regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtra”: 190 vnt. Simno miesto ir 170 vnt. Daugų miesto gyventojams.

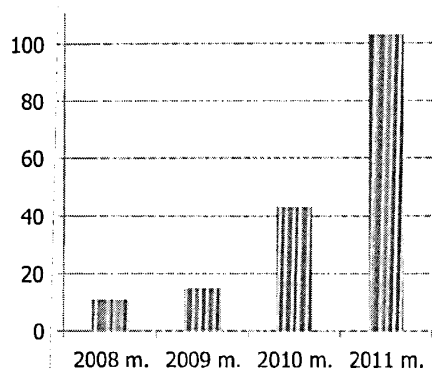
Kaimų ir gyvenviečių gyventojai ribojančių veiksnių beveik neturi ir atliekas gali kompostuoti savos gamybos įrenginiuose arba kartu su žemės ūkio ar gyvulininkystės atliekomis ir mėšlu.

2.5.2 Kompostavimas žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelėje

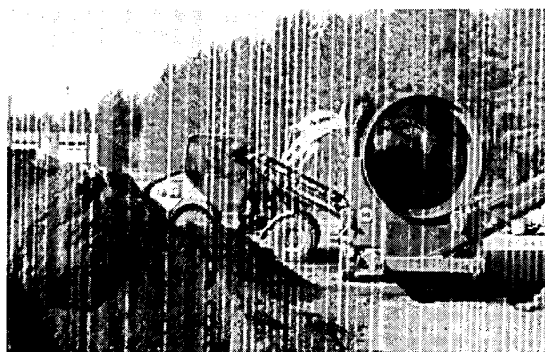
Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane nustatyta, kad savivaldybės iki 2010 m., atsižvelgdamos į regionų bendradarbiavimo galimybes, privalo užtikrinti, kad kiekviename atliekų tvarkymo regione būtų sudarytos sąlygos apdoroti (kompostuoti ir (ar) anaerobiškai pūdyti) komunalines biologiškai skaidžias atliekas.

Alytaus rajone susidarantis žaliąsias atliekas gyventojai gali pristatyti į žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelę, kuri veikia Takniškių kaime, šalia Alytaus regioninio nepavojingų atliekų sąvartyno. Į žaliųjų atliekų tvarkymo aikšteles atliekų turėtojai gali pristatyti medžių šakas, šaknis, lapus, žolės ir kitas kompostui tinkamas sodo ir daržo atliekas.

ARATC duomenys apie 2008-2011 m. Alytaus rajono savivaldybėje susidariusias ir sukompostuotas žaliąsias atliekas pateikta Pav. 5. Į aikštelę pristatytų žaliųjų atliekų kiekiai kasmet auga; daugiausia žaliųjų atliekų į kompostavimo aikštelę buvo pristatyta 2011 m. (102 tonos).

Pav. 5. Alytaus rajone surinktos žaliosios atliekos 2008-2011 m., tonomis.

Pav. 6. Komposto gamyba žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelėje.

Įgyvendinant projektą „Alytaus regiono šiukšlynų uždarymas, didelių gabaritų atliekų surinkimo ir kompostavimo aikštelių įrengimas“, planuojama praplėsti Takniškėse esančią žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelę. Tokiu būdu aikštelės kompostavimo pajėgumai sieks apie 4,5 tūkst. tonų per metus.

2.6 Specifinių komunalinių atliekų tvarkymo srautų surinkimas ir tvarkymas

Savivaldybės privalo aprūpinti gyventojus šių specifinių buityje susidarančių atliekų atskiro surinkimo priemonėmis:

- pavojingų atliekų;
- elektros ir elektroninės įrangos (EEĮ) atliekų;

- naudotų padangų;
- didelių gabaritų atliekų (statybinių atliekų, baldų ir kt.).

Šias atliekas gyventojai privalo atskirti nuo kitų komunalinių atliekų. Specifinių atliekų surinkimas Alytaus rajone vykdomas per didelių gabaritų atliekų surinkimo aikšteles, tačiau gyventojams siūlomi ir alternatyvūs specifinių atliekų surinkimo būdai, pvz. bent kartą per mėnesį apvažiuojant atliekų turėtojus arba didelių gabaritų konteineriais, stovinčiais seniūnijų centruose. Be to, ARATC pasirašė sutartį su UAB „Žalvaris“ dėl pavojingų atliekų surinkimo iš gyventojų apvažiavimo būdu. Pavojingos ir EEĮ iš gyventojų 2012 m. apvažiavimo būdu bus renkamos 2 kartus per metus.

ARATC duomenimis, 2011 m. Alytaus rajone surinkta 606 tonos didelių gabaritų atliekų ir 48 tonos naudotų padangų.

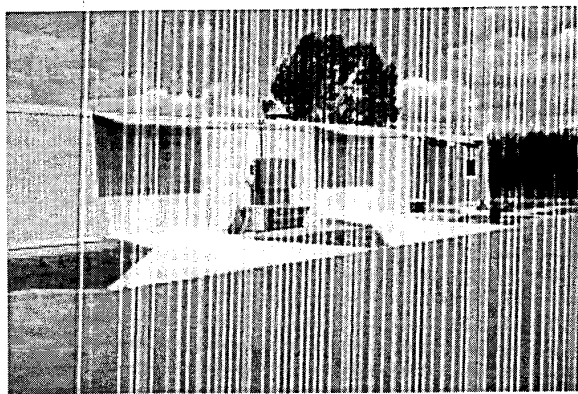
12 lentelė. Alytaus rajone surinktos didelių gabaritų atliekos ir naudotos padangos 2009–2011 m., tonomis.

2009 m.		2010 m.		2011 m.	
Didelių gabaritų atliekos	Naudotos padangos	Didelių gabaritų atliekos	Naudotos padangos	Didelių gabaritų atliekos	Naudotos padangos
-	9	408	80	606	48

Šaltinis: ARATC, 2012 m.

EEĮ atliekas taip pat galima perduoti atliekas įrangos platintojui pagal principą „vienas už vieną“, t. y. atliekų turėtojai, pirkdami naują EEĮ, gali perduoti susidariusias EEĮ atliekas naujos įrangos platintojui prekybos vietoje be papildomo mokesčio tuo atveju, jei atiduodamos EEĮ atliekos yra tos pačios paskirties kaip perkama nauja EEĮ ir jei atiduodamos EEĮ atliekų kiekis (skaičiuojant įrangos vienetais) atitinka perkamos EEĮ kiekį. Aplinkos apsaugos agentūros duomenimis, 2010 m. Alytaus rajone buvo surinkta 4 tonos EEĮ atliekų (žr. 2 priedą).

Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane nustatyta, kad savivaldybės turi užtikrinti, kad būtų įrengta ne mažiau kaip viena didelių gabaritų atliekų (baldų, statybos ir griovimo, elektros ir elektroninės įrangos atliekų, naudotų padangų, pavojingų buitinių atliekų, antrinių žaliavų, biologiškai skaidžių atliekų) surinkimo aikštelė 50 tūkst. gyventojų. Šiuo metu Alytaus rajone veikia 1 didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelė Takniškių kaime, Alytaus raj., šalia Alytaus regioninio nepavojingų atliekų sąvartyno, taip pat vyksta statyba dar 2 aikštelių.

Pav. 7. Didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelė Takniškių kaime.

Į didelių gabaritų atliekų surinkimo aikšteles gyventojai ir smulkios įmonės gali atvežti didžiąsias buitines atliekas, antrines žaliavas, elektros ir elektroninės įrangos atliekas, liuminescencines lempas, buityje susidarancias statybines atliekas, naudotas padangas, akumuliatorius ir baterijas, buitines pavojingas ir žaliąsias atliekas. Atliekos aikštelėse iš gyventojų priimamos nemokamai. Surinktos atliekos saugojamos ir apdorojamos iki jų išvežimo į atliekas tvarkančias įmones.

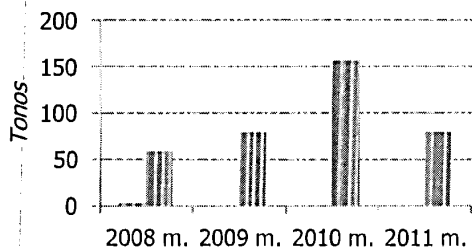
Informacija apie veikiančias ir suplanuotas įrengti didelių gabaritų atliekų surinkimo aikšteles pateikta 13 lentelėje. Šias aikšteles eksploatuoja ARATC.

13 lentelė. Regioninės didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelės.

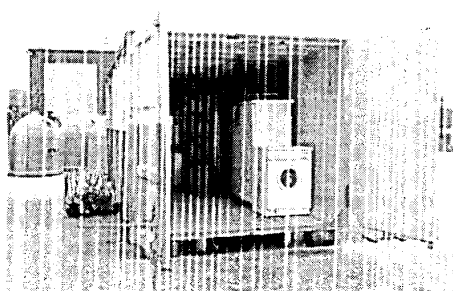
Eil. Nr.	Didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelių adresai	Plotas, m ²	Pajėgumai, t/m	Esama būklė
1.	Takniškių k., Alovės seniūnija, Alytaus r.	3000	245	Eksplatuojama.
2.	Melioratorių g. 5A, Simnas, Alytaus r.	2740	245	Planuojama pradėti eksploatuoti 2013 m. pab. – 2014 m. pr.
3.	Daugų g. 17B, Daugų k., Alytaus r.	2427	245	Planuojama pradėti eksploatuoti 2013 m.

Šaltinis: ARATC, 2012 m.

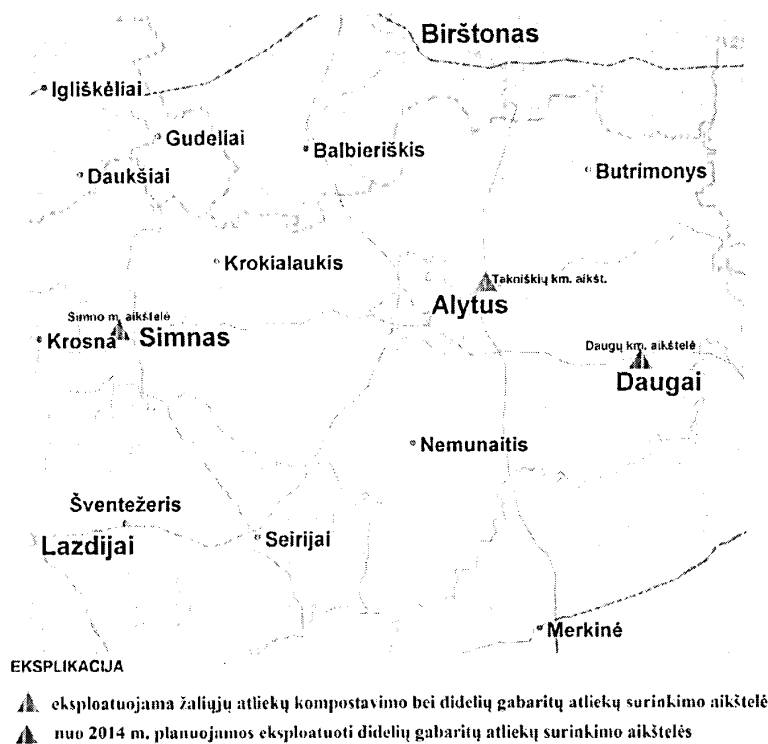
Regioninėje didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėje 2008-2011 m. surinktų atliekų kiekiai pateikiami Pav. 8.

Pav. 8. Atliekų kiekiai Takniškių didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėje 2008-2011 m.

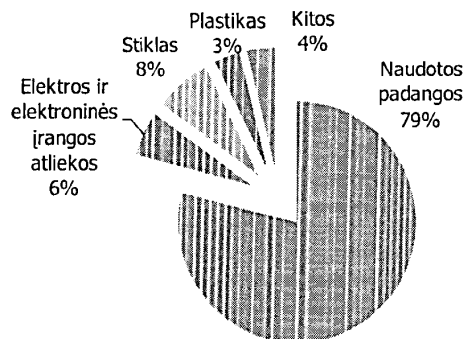
Pav. 9. Buities pavojingų atliekų saugykla.

Pav. 10. Didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelės bei žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelė.

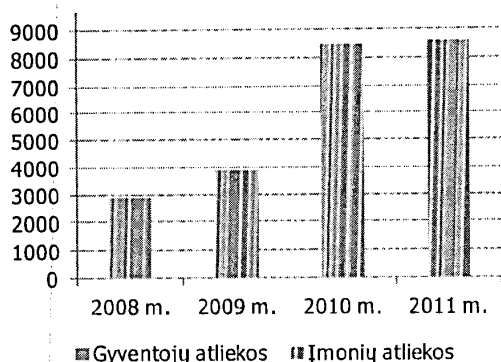
Regioninių didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelių išsidėstymas Alytaus rajone pavaizduotas Pav. 10.

Pav. 11 pateikta Takniškių didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėje surinktų atliekų sudėtis 2011 m. Didžiausią kiekį aikštelėje priimtų atliekų 2011 m. sudarė naudotos padangos (63 tonos arba 79 proc. į aikštelę pristatytų atliekų).

Pav. 11. Takniškių didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėje 2011 m. surinktų atliekų sudėtis.

2.7 Mišrių komunalinių atliekų surinkimas ir tvarkymas

Pav. 12. Sąvartyne pašalinti Alytaus rajone susidariusių mišrių komunalinių atliekų kiekiai 2003-2011 m. tonomis.

Didžioji dalis Alytaus rajone susidariusių komunalinių atliekų šalinama sąvartyne (97 proc.). Alytaus rajone 2011 m. pašalintų nerūšiuotų komunalinių atliekų kiekis vienam gyventojui sudarė 276 kg/metus. Šis rodiklis įtakoja kolektyvinių sodų naudotojai, todėl mišrių komunalinių atliekų kiekiai yra šiek tiek didesni, negu vidurkis Alytaus regione (236 kg/gyv./m.).

Pav. 12 pateikta ARATC informacija apie sąvartyne pašalintus Alytaus rajone susidariusių mišrių komunalinių atliekų kiekius 2008-2011 m.

Kaip matyti iš pateiktų duomenų, bendras šalinamų mišrių komunalinių atliekų kiekis, įvedus rinkliavą, žymiai išaugo dėl padidėjusio komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimo, tikslesnės atliekų apskaitos.

2.7.1 Mišrių komunalinių atliekų surinkimas

14 lentelėje pateikta informacija apie Alytaus rajono atliekų turėtojams aptarnauti naudojamus mišrių komunalinių atliekų surinkimo konteinerius.

14 lentelė. Alytaus rajone naudojami mišrių komunalinių atliekų surinkimo konteineriai.

Konteinerio talpa, m³	Gyventojams, vnt.	Įmonėms, vnt.
0,12	3228	16
0,24	6691	92
1,1	734	257
0,66	0	10
0,77	0	14
Iš viso:	10653	389

Šaltinis: ARATC, 2012 m.

UAB „Ekonovus“ ir UAB „Daugesta“ surenka ir išveža surinktas mišrias komunalines atliekas 5 automobilių pagalba. 2010 m. siekiant užtikrinti skaidrų komunalinių atliekų tvarkymo finansavimą ir solidarią kaštų padengimo sistemą, bei suteikti atliekų turėtojams aukštą paslaugų teikimo kokybę operatyvų kylančių ginčų ir skundų nagrinėjimą yra įdiegta transporto kontrolės ir valdymo sistema „Combo GPRS“. Sistemos dėka ARATC, savivaldybių ir vežėjų atstovai gali realiu laiku turėti visapusišką informaciją apie judėjimo maršrutus, buvimo vietą, važiavimo greitį, darbo laiką ir prastovas bei daugybę kitų parametrų, reikalingų atliekų surinkimo organizavimui ir kontrolei.

15 lentelėje pateikta informacija apie Alytaus rajono savivaldybės atliekų tvarkymo taisyklėse nustatytą mišrių komunalinių atliekų surinkimo konteinerių ištuštinimo dažnį. Sudaryti mišrių komunalinių atliekų surinkimo grafikai skelbiami ARATC interneto svetainėje.

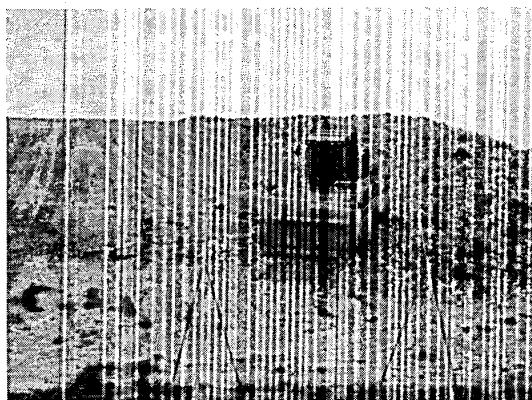
15 lentelė. Mišrių komunalinių atliekų surinkimo konteinerių minimalus ištuštinimo dažnis.

Kolektyvinio naudojimo konteinerių skirtų daugiabučių namų gyventojams, aptarnavimo dažnis	Individualiose namų valdose esančių konteinerių aptarnavimo dažnis	Įmonių, įstaigų, organizacijų uždaroje teritorijose, esančių konteinerių aptarnavimo dažnis
Pagal sudarytus grafikus, kad patalpintų atliekų kiekis neviršytų konteinerių tūrio. Jeigu užpildyta daugiau kaip 80% tūrio, pagal pranešimą.	Ne rečiau kaip du kartus per mėnesį. Jeigu užpildyta daugiau kaip 80% tūrio, pagal pranešimą.	Su atliekų vežėju suderintas laikas.

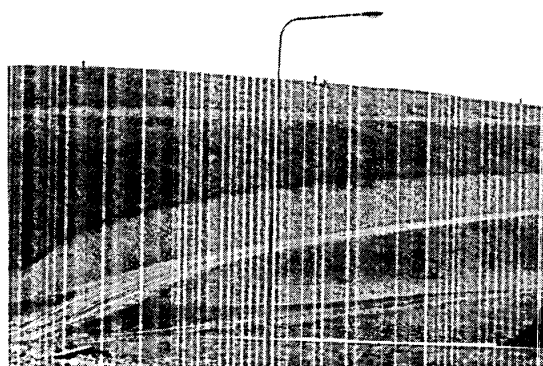
2.7.2 Komunalinių atliekų šalinimo įrenginiai ir jų pajėgumai

Nuo 2007 m. lapkričio mėn. buvo nutrauktas atliekų šalinimas visuose Alytaus regiono sąvartynuose, kurie neatitinka *Atliekų sąvartynų įrengimo, eksploatavimo, uždarymo ir priežiūros po uždarymo taisyklių* reikalavimų. Surinktos mišrios komunalinės atliekos vežamos į Alytaus regioninį nepavojingų atliekų sąvartyną, pradėtą eksploatuoti 2007 m. lapkričio 30 d., Takniškių kaime.

Alytaus regioninis sąvartynas įkurtas senojo buvusio Alytaus miesto ir Alytaus rajono Takniškių sąvartyno sklype. Ekonominiu požiūriu regioninio sąvartyno įrengimas esamoje teritorijoje buvo priimtinausias, dėl šių priežasčių: a) sąvartynas yra greta didžiausius atliekų kiekius sukaupiančio Alytaus miesto; b) bemaž regiono geografiniame centre; c) žemės sklypas yra skirtas sąvartynui; d) geras privažiavimas iš visų regiono dalių. Šios aplinkybės mažina bendras atliekų pervežimo išlaidas. Mažesnės pervežimo išlaidos rodo ir mažesnę aplinkos taršą sukliamą atliekų transportavimo metu.

Pav. 13. Alytaus regioninis nepavojingų ir inertinių atliekų sąvartynas.

Pav. 14. Uždarytas senasis Alytaus miesto nepavojingų atliekų sąvartynas.

Sąvartyną eksploatuoja ARATC. Sąvartyno eksploatavimas suskirstytas etapais. Atliekos pilamos pradedant nuo pietinės naujojo sąvartyno dalies (1 sekcijos), vėliau vidurinėje dalyje (2 sekcija) ir po to tęsiamas 3 sekcijoje, esančioje šiaurinėje sąvartyno dalyje. Užpildžius paskutinę 3 sekciją, sąvartynas turės būti uždarytas.

16 lentelė. Alytaus regiono nepavojingų atliekų sąvartyno projektiniai parametrai.

Sekcija	Kaupo dugno plotas, ha	Projektinė talpa, t	Eksplotacijos trukmė, metais
I	3,4	357 600*	7
II	1,8	390 000	8
III	1,5	164 400	5
Viso	6,7	912 000	20

Šaltinis: ARATC, 2012 m.. Šiuo metu eksploatuojama I sekcija, 2011.12.31 buvo užpildyta 270 675 t.

Alytaus regioniniame nepavojingų atliekų sąvartyne šalinamos Alytaus regione susidaranti nepavojingos komunalinės atliekos ir nepavojingos gamybinės atliekos iš įmonių, kurių perdirbti nėra techninių galimybių bei pajėgumų.

2.7.3 Šalinamų komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekiai

Kaip pateikta 17 lentelėje, šalinamų Alytaus rajone susidariusių komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekis viršija *Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane* nustatytą didžiausią leistiną šalinti komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekį 2010 m.

17 lentelė. Komunalinių biologiškai skaidžių atliekų šalinimo sąvartynuose mažinimo užduočių vykdymas.

2011 m. pašalintų mišrių komunalinių atliekų kiekis, tonomis			Didžiausias leistinas šalinti komunalinių BSA kiekis, tonomis	
Mišrių komunalinių atliekų kiekis	Biologiškai skaidžių atliekų kiekis*	Biologiškai skaidžių atliekų dalis, proc.	2010 m.	2013 m.
8 609	3 372	39%	1 500	1 000

Šaltinis: ARATC, 2012 m.

2.7.4 Mechaninio biologinio apdorojimo įrenginiai ir jų pajėgumai

Siekiant įgyvendinti *Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane* nustatytas komunalinių biologiškai skaidžių atliekų šalinimo sąvartyne mažinimo užduotis, įgyvendinant ES iš dalies finansuojamą projektą „Alytaus regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtra“, iki 2015 m. rugsėjo planuojama Takniškių kaime, Alytaus raj., šalia Alytaus regioninio nepavojingų atliekų sąvartyno, pastatyti mechaninio biologinio apdorojimo įrenginį, kuriame bus apdorojamos po rūšiavimo likusios mišrios komunalinės atliekos. Planuojami mechaninio apdorojimo įrenginio metiniai pajėgumai sudaro 70 tūkst. tonų atliekų, biologinio apdorojimo įrenginių pajėgumai – 30 tūkst. tonų atliekų.

2013 m. siekiant įgyvendinti *Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane* nustatytas komunalinių biologiškai skaidžių atliekų šalinimo sąvartyne mažinimo užduotis, po pirminio rūšiavimo likusios mišrios komunalinės atliekos bus rūšiuojamos laikiname mechaninio apdorojimo (rūšiavimo) įrenginyje. Rūšiavimo metu bus atskirta dalis antrinių žaliavų, o po mechaninio apdorojimo (rūšiavimo) likusios netinkamos perdirbti ir turinčios energetinę vertę komunalinės atliekos galės būti nukreiptos į atliekų deginimo, išgaunant energiją, įrenginius. Planuojami mechaninio apdorojimo (rūšiavimo) įrenginio metiniai pajėgumai sudaro 20-25 tūkst. tonų atliekų. Šis įrenginys veiks iki to laiko, kai bus pradėtas eksploatuoti regioninis mechaninio biologinio apdorojimo įrenginys.

2.8 Senų sąvartynų uždarymas ir priežiūra po uždarymo

Įkuriant regioninį sąvartyną buvo įgyvendintas senojo Alytaus miesto ir Alytaus rajono Takniškių sąvartyno uždarymo I etapas, suformuojant atliekų lauką su filtrato surinkimo ir nuvedimo sistema bei atliekų kaupą su paviršinių nuotekų nuvedimo sistema. Projekto

„Alytaus regiono Takniškių sąvartyno uždarymas“ (Nr. VP3-3.2-AM-01-V-01-007) metu bus įgyvendintas senojo atliekų kaupo uždarymo II etapas, uždengiant kaupą danga su dujų drenaziu, izoliaciniu, prasisunkusio kritulių vandens filtraciniu, gruntiniu ir augaliniu vejais sluoksniais, įrengiant aptarnavimo kelius ir paviršinių nuotekų surinkimo sistemą, atitinkamai rekonstruojant filtrato ir paviršinių nuotekų nuvedimo sistemas bei rekultivuojant darbo zonos teritoriją. Įgyvendinus senojo atliekų uždarymo II etapą, bus pilnai užbaigtas Takniškių senojo sąvartyno uždarymas. Planuojama projekto pabaiga – 2013 m. balandžio 17 d.

2009-2010 m. Alytaus regione buvo uždaryti ir sutvarkyti 22 sąvartynai. Iš vienuolikos sąvartynų sukauptos atliekos suvežtos į kitus vienuolika, kurie buvo sulyginti ir užpilti gruntu, t. y. juose buvo palaidotos atvežtos atliekos.

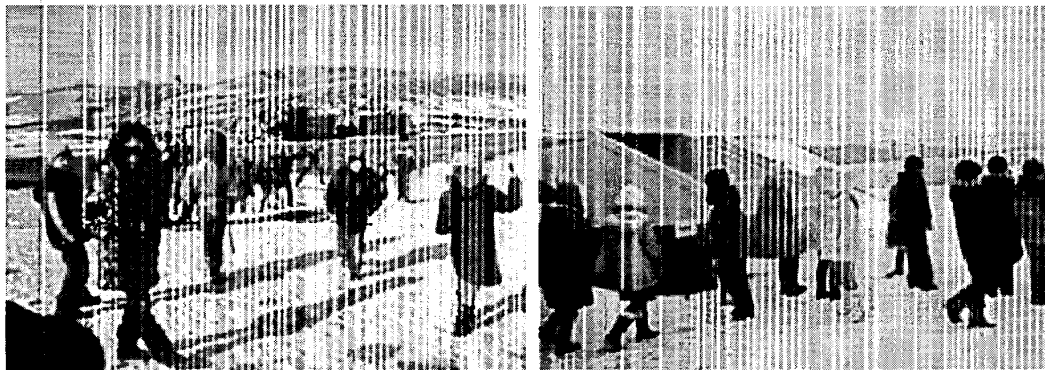
Uždarius senus sąvartynus, vykdomas 12 sąvartynų monitoringas po uždarymo, tame tarpe 2 sąvartynų, esančių Alytaus rajone:

- Giluičių sąvartyno, Giluičių k., Simno sen.;
- Žvirgždėnų sąvartyno, Žvirgždėnų k., Daugų sen.

Iki 2013 m. birželio 28 d. planuojama uždaryti 71 Alytaus regiono šiukšlyną, tame tarpe 25 Alytaus rajone. Atsižvelgiant į konkrečias kiekvieno sąvartyno sąlygas numatyta likviduoti 68 šiukšlynus, išvežant atliekas į 3 uždarytus sąvartynus (juos rekonstruojant) bei teritorijos rekultivavimas. Likę trys šiukšlynai bus uždaryti ir sutvarkyti esamose vietose.

2.9 Visuomenės švietimas ir informavimas

ARATC aktyviai skleidžia informaciją apie Alytaus regiono atliekų tvarkymo sistemą, ekologiškus atliekų tvarkymo būdus bei svarbą aplinkos kokybės gerinimui naudodama įvairias visuomenės informavimo priemones. Pavyzdžiui, 2011 m. visų Alytaus regiono savivaldybių mokyklos buvo kviečiamos savarankiškai rengti ekologinio švietimo programas, kuriose turėjo atsispindėti atliekų rūšiavimo, kompostavimo ir tinkamo jų tvarkymo skatinimas ne tik namuose, bet ir mokyklose. Vykdam šį projektą buvo pasirašytos bendradarbiavimo sutartys tarp ARATC ir 10 Alytaus regiono mokyklų. Visos aukščiau išvardintos mokyklos gavo paskatinamuosius prizus už iniciatyvą ir puikias idėjas, kurias, ARATC paramos pagalba, galėjo įgyvendinti. Ekologinio švietimo programų metu mokyklos vykdė įvairius renginius, parodas (nuotraukų parodas, mokinių darbų iš antrinių žaliavų), akcijas (švaros diena), konkursus (atliekų rūšiavimo varžybos) ir kt. 2011 m. buvo parengtas ir išleistas informacinis mokomasis leidinys 7 klasių moksleiviams „LANGAS“. Į atliekų tvarkymo centrą pasiklausyti paskaitėlių apie atliekų tvarkymą ir ekskursijos į Alytaus regioninę nepavojingų atliekų sąvartyną atvyksta mokiniai iš visų Alytaus regiono savivaldybių.

Pav. 15. Moksleivių ekskursijos į Alytaus regioninę nepavojingų atliekų sąvartyną.

Informacija susijusi su ekologiniu švietimu ir atliekų tvarkymo problemomis buvo skelbiama ne tik visoje Alytaus regiono spaudoje, bet taip pat ir per Alytaus regioninę televiziją bei Alytaus radiją „FM99“. Su gyventojams aktuali informacija atliekų tvarkymo temomis jie nuolat yra supažindinami Alytaus regiono savivaldybių internetiniuose puslapiuose, bei nuolat atnaujinama informacija ARATC internetinėje svetainėje.

ARATC iniciatyva parengti 8 informaciniai elektroniniai biuleteniai (pvz., „Tausok, keiskis, keisk pasaulį“, „Atliekų tvarkymas Alytaus regione“, „Kompostuokime organines atliekas“). Šie biuleteniai Alytaus regiono savivaldybių pagalba buvo patalpinti savivaldybių internetinėse svetainėse ir išplatinti regiono mokykloms bei įmonėms.

2.10 Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane nustatytų užduočių įgyvendinimo būklė

Alytaus rajono atliekų tvarkymo sistemą galima įvertinti pagal tai, kaip įgyvendinamos *Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane* nustatytos komunalinių atliekų tvarkymo užduotys. Šis vertinimas pateiktas 18 lentelėje.

18 lentelė. Vaisiųbainiame strateginiame atliekų tvarkymo plane nustatytų užduočių įgyvendinimo būklės Alytaus rajono savivaldybėje vertinimas.

Eil. Nr.	VSATP punktas	Komunalinių atliekų tvarkymo užduotys	Įgyvendinimas 2012 m. pab.
1.	84.1 98.1	iki 2009 m. užtikrinti viešosios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos visuotinumą, kokybę ir prieinamumą. Visuotinumą principas laikomas užtikrintu, kai viešojo komunalinių atliekų tvarkymo paslauga teikiama ne mažiau kaip 95 proc. savivaldybės teritorijos asmenų, kuriems toje teritorijoje nuosavybės teise priklauso nekilnojamojo turto objektai (išskyrus žemės sklypus be pastatų) ar kurie kitu pagrindu teisėtai valdo ar naudoja šiuos objektus	Įgyvendinta.
2.	84.2	ne vėliau kaip nuo 2009 m. vidurio nepavojingas atliekas šalinti tik Europos Sąjungos reikalavimus atitinkančiuose regioniniuose nepavojingų atliekų sąvartynuose	Įgyvendinta.
3.	84.3.	iki 2011 m. pabaigos uždaryti visus aplinkos apsaugos ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimų neatitinkančius sąvartynus	Įgyvendinta.
4.	84.5 98.4	iki 2013 m. paruošti perdurti ar kitaip naudoti ne mažiau kaip 50 proc. komunalinių atliekų užtikrinti, kad šalintam komunalinių atliekų kiekis neviršytų 50 proc. susidariusių savivaldybės teritorijoje komunalinių atliekų per metus. Kitos susidariusios komunalinės atliekos turi būti perdirbtos ar kitaip panaudotos	2013 m. užduotis. Planuojama įgyvendinti plečiant pirmąjį rūšiavimą ir pradėjus sąvartyne eksploatuoti laikinąjį mechaninio apdorojimo įrenginį (rūšiavimo liniją).
5.	84.6 98.5.	ne vėliau kaip nuo 2013 m. sąvartynuose šalinti tik apdorotas, t. y. išrūšiavus likusias, netinkamas perdirbti ar kitaip naudoti, atliekas	2013 m. užduotis.

El. Nr.	VSATP punktas	Komunalinių atliekų tvarkymo užduotis	Įgyvendinimas 2012 m. pab.
6.	98.2	Parengti ir (ar) patvirtinti konteinerių aikštelių išdėstymo schemas ir užtikrinti, kad iki 2008 m. būtų pastatyti specialūs konteineriai, skirti antrinėms žaliavoms surinkti, pagal šios minimalius reikalavimus: • gyvenamuosiuose daugiabučių namų rajonuose įrengti ne mažiau kaip po vieną antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelę 800 gyventojų šalia mišrių komunalinių atliekų konteinerių ar kitose gyvenojams patogiose, estetiškai įrengiose ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimus atitinkančiose vietose; • gyvenamuosiuose individualių namų kvartaluose ir miesteliuose, sodų ir garažų savininkų bendrijų teritorijose įrengti ne mažiau kaip po vieną antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelę prie pagrindinio išvažiavimo iš tokio kvartalo ar bendrijos teritorijos arba įvažiavimo į juos, šalia mišrių komunalinių atliekų konteinerių ar kitose gyvenojams (bendrijų nariams) patogiose, estetiškai įrengiose ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimus atitinkančiose vietose; • atskirai rinkti antrines žaliavas (esančias komunalinėse atliekose) iš įmonių, įstaigų ir organizacijų į specialius konteinerius ir (arba) naudojant kitas surinkimo priemones; Pastatyti specialius konteinerius, skirtus antrinėms žaliavoms surinkti viešosiose vietose, kuriose dėl dažno gyventojų lankymosi ir aptarnavimo specifikos susidaro daug antrinių žaliavų, taip pat laiknuosius specialius konteinerius viešųjų renginių metu. Konteineriai ir jų pastatymo vietos turi būti estetiškai ir patogūs lankytojams, atitikti visuomenės sveikatos saugos reikalavimus. Jeigu nėra techninių galimybių pastatyti specialių konteinerių arba jų naudojimas ekonomiškai netekslingas, taikyti kitas antrinių žaliavų surinkimo priemones ir būdus (pvz., antrinių žaliavų surinkimas specialiais maišais, antrinių žaliavų turėtojų apvažiavimas ar kita).	Įgyvendinta, išskyrus aikšteles sodų ir garažų savininkų bendrijų teritorijose.
7.	98.3	iki 2009 m. užtikrinti, kad būtų įrengta ne mažiau kaip viena didelė gabaritų atliekų (baldu, statybos ir griovimo, elektros ir elektroninės įrangos atliekų, naudotų padangų, pavojingų buitininių atliekų, antrinių žaliavų, biologiška skaidžių atliekų) surinkimo aikštelė 50 tūkst. gyventojų, taip pat šios atliekos surenkamos ir kitokiais būdais (pvz., apvažiuojant turėtojus). Gyventojams atstumas iki tokių aikštelių turėtų būti ne daugiau kaip 10 kilometrų.	Neįgyvendinta, planuojama įgyvendinti 2013 m.

Eil. Nr.	VSATP punktas	Komunalinių atliekų tvarkymo užduotys	Įgyvendinimas 2012 m. pab.
8.	97.	Siekdamos gerinti tam tikrų atliekų srautų surinkimą ir mažinti komunalinių atliekų tvarkymo savivaldybių valdomose sistemose išlaidas, savivaldybės turi glaudžiai bendradarbiauti su gamintojais ir importuotojais (arba jiems atstovaujančiomis licencijuotomis gamintojų ir importuotojų organizacijomis), kurie pagal gamintojo atsakomybės principą turi organizuoti ir (ar) finansuoti gaminių ir pakučių atliekų tvarkymą, kad būtų įvykdytos Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytos gaminių ir (ar) pakučių atliekų tvarkymo užduotys.	Tiesioginis bendradarbiavimas su gamintojais ir importuotojais planuojamas nuo 2013 m., kaip numatyta Atliekų tvarkymo įstatyme.
9.	101. 102. 4 priedas	Biologiskai skaidžių atliekų tvarkymas turi užtikrinti, kad sąvartynuose šalinamos komunalinės biologiskai skaidžios atliekos, susidariusios Alytaus rajono teritorijoje, sudarytų ne daugiau kaip 1 500 tonas 2010 m. ir 1000 tonų 2013 m.	2010 m. užduotis neįgyvendinta. 2013 m. užduotį planuojama įgyvendinti pradėjus sąvartyną eksploatuoti laikinąjį mechaninio apdorojimo (rūšiavimo) įrenginį, o atskirtas biologines atliekas kompostuojant.
10.	103. /104.3. 104.1. 106.2.2.	Atskirai surinktos komunalinės biologiskai skaidžios atliekos turi būti perdirbamos arba kitaip naudojamos. „Žaliosios atliekos“, t. y. sodų, parkų ir želdynų tvarkymo biologiskai skaidžios atliekos, turi būti surenkamos ir apdorojamos kompostavimo įrenginiuose. Turi būti skatinamas ir individualius „žaliųjų atliekų“ kompostavimas. Savivaldybės iki 2010 m. atsizvelgdamos į regionų bendradarbiavimo galimybes, privalo užtikrinti, kad kiekviename atliekų tvarkymo regione būtų sudarytos sąlygos apdoroti (kompostuoti ir (ar) anaerobiškai pūdyti) komunalines biologiskai skaidžias atliekas	Įgyvendinta.
11.	104.2. 107.	Savivaldybės, atsizvelgdamos į kiekvieno regiono specifiką ir regionų bendradarbiavimo galimybes, privalo taip organizuoti komunalinių atliekų tvarkymo sistemą, kad iki 2010 m. būtų įdiegtas mechaninis biologinis apdorojimas arba atskiras komunalinių biologiskai skaidžių atliekų surinkimas ir šių atliekų apdorojimas.	Įgyvendinta (veikia žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelė)

2.11 Komunalinių atliekų tvarkymo stiprybių, silpnybių, galimybių, grėsmių analizė

Žemiau pateikta Alytaus rajono savivaldybės teritorijoje susidariusių komunalinių atliekų tvarkymo stiprybių, silpnybių, galimybių, grėsmių analizė.

Stiprybės
Gyventojų apklausos duomenimis, atliekas rūšiuoja apie du trečdaliai gyventojų ir tik 15% respondentų norėtų ekonominio skatinimo.
Visos mišrios komunalinės atliekos šalinamos ES aplinkosauginius reikalavimus atitinkančiame regioniniame nepavojingų atliekų Takniškių sąvartyne; sąvartynuose išsiskiriančios dujos bus panaudotos šilumos ir elektros gamybai, tokiu būdu mažinant šalinimo neigiamą poveikį aplinkai.
Sukurtas <i>Valstybinio strateginio atliekų tvarkymo plano</i> reikalavimus atitinkantis antrinių žaliavų surinkimo aikštelių tinklas (išskyrus trūkstamas aikšteles sodų ir garažų savininkų bendrijų teritorijose).
Komunalinės atliekos pradedamos rinkti atskirais srautais, pvz., žaliosios, didelių gabaritų, elektros ir elektroninės įrangos atliekos.
Vidutinis vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimo iš atliekų turėtojų ir jų tvarkymą mokėtojų mokumas siekia 99 proc.
Pradėtas įgyvendinti ES finansuojamas projektas biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo infrastruktūrai Alytaus regione sukurti; įrenginėjamos papildomos didelių gabaritų surinkimo aikštelės.
Silpnybės
Didžioji dalis komunalinių atliekų (apie 97 proc. nuo susidarančių) patenka į sąvartyną.
Nevykdomos komunalinių biologiškai skaidžių atliekų šalinimo sąvartyne mažinimo užduotys.
Antrinių žaliavų rūšiavimas kolektyviniais konteneriais neefektyvus.
Esama vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą nustatymo tvarka neskaitina atliekų turėtojų mažinti komunalinių atliekų susidarymo ir daugiau atliekų rūšiuoti.
Gamybos procesuose susidarančios atliekos dažnai patenka į mišrių komunalinių atliekų srautą ir tai didina bendrus komunalinių atliekų kiekius.
Praktiškai atskirai nerenkamos buitės pavojingos atliekos, kurios turi didžiausią neigiamą poveikį visuomenės sveikatai ir aplinkai.
Galimybės
ES finansinė parama komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtrai: didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėms, biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo infrastruktūrai.
Vadovaujantis nuo 2013 m. įsigaliojančiomis <i>Pakuočių atliekų tvarkymo įstatymo</i> ir <i>Atliekų tvarkymo įstatymo</i> nuostatomis, bus pasirašytos bendradarbiavimo sutartys su licencijuotomis gamintojų ir importuotojų organizacijomis dėl komunalinių atliekų sraute susidarančių pakuočių atliekų tvarkymo,

todėl gali išaugti antrinių žaliavų atskiro surinkimo ir perdirbimo apimtys.
Grėsmės
Visuomenės aplinkosauginis sąmoningumas nebus pakankamas ir rūšiuotų atliekų kiekiai augs nepakankamai, kad būtų užtikrintos komunalinių atliekų naudojimo užduotys.
Nebus laiku pastatytas mechaninio biologinio apdorojimo įrenginys ir pasinaudota ES finansine parama komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtrai.
Nebus laiku įvykdytos biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo užduotys ir reikės mokėti valstybinį mokestį už atliekų šalinimą sąvartyne bei didinti vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir jų tvarkymą dydį.

3. KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO TIKSLAI, UŽDAVINIAI IR UŽDUOTYS 2014-2020 M.

Alytaus rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo užduotys, tikslai ir uždaviniai iki 2020 m. nustatyti vadovaujantis *Valstybiniu strateginiu atliekų tvarkymo planu*. Plėtojant Alytaus rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemą, siekiama įgyvendinti nustatytus atliekų tvarkymo prioritetus:

- I. Atliekų prevenciją;
- II. Paruošimą pakartotiniam naudojimui;
- III. Atliekų perdirbimą;
- IV. Kitokį atliekų naudojimą;
- V. Atliekų šalinimą.

Laikantis nustatytųjų prioritetų, pirmiausia turi būti vengiama komunalinių atliekų susidarymo, o atliekos, kurių neįmanoma išvengti, turi būti paruošiamos pakartotiniam naudojimui, perdirbamos ar kitaip naudojamos tokiais būdais, kad kuo mažiau jų būtų šalinama sąvartynuose ir kituose atliekų šalinimo įrenginiuose.

3.1 Valstybinės komunalinių atliekų tvarkymo užduotys

Vadovaujantis *Valstybiniu strateginiu atliekų tvarkymo planu*, 2014-2020 m. laikotarpiui nustatomos tokios Alytaus rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo užduotys:

1. Perdirbti ar kitaip panaudoti ne mažiau kaip 50 proc. komunalinių atliekų;
2. Užtikrinti, kad šalinamų komunalinių atliekų kiekis neviršytų 50 proc. Alytaus rajono savivaldybės teritorijoje susidariusių komunalinių atliekų per metus. Kitos susidariusios komunalinės atliekos turi būti perdirbtos ar kitaip panaudotos;
3. Užtikrinti, kad sąvartynuose šalinamos komunalinės biologiškai skaidžios atliekos, neviršytų didžiausių leistinų šalinti komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekių:
 - 2014-2019 m. – 3200 tonų komunalinių biologiškai skaidžių atliekų;
 - 2020 m. – 2496 tonų komunalinių biologiškai skaidžių atliekų.
4. Iki 2015 m. užtikrinti atskirų surinkimo sistemų sukūrimą (bent popieriaus ir kartono, metalo, plastiko ir stiklo) ir veiksmingą komunalinių atliekų tvarkymo sistemos funkcionavimą – taikyti diferencijuotas įmokas už nerūšiuotų komunalinių atliekų ir išrūšiuotų antrinių žaliavų (bent tokių kaip popierius ir kartonas, metalas, plastikas ir stiklas) surinkimą ir tvarkymą;
5. Iki 2020 m. paruošti pakartotinai naudoti ir perdirbti mažiausiai 50 proc. (vertinant atliekų kiekį) bent tokių komunalinių atliekų (įskaitant pakuočių atliekas) kaip popierius ir kartonas, metalas, plastikas ir stiklas ir kitos kilmės atliekų, jei šie atliekų srautai panašūs į namų ūkių atliekas.

3.2 Alytaus rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo tikslai ir uždaviniai

Pagrindinis komunalinių atliekų tvarkymo Alytaus rajono savivaldybėje tikslas – užtikrinti, kad viešoji komunalinių atliekų tvarkymo paslauga būtų visuotinė, geros kokybės, prieinama (įperkama) ir atitiktų aplinkos apsaugos, techninius-ekonominius ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimus.

Vadovaujantis atliekų tvarkymo prioritetais ir siekiant įgyvendinti Alytaus rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo užduotis, nustatomi šie **Alytaus rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo tikslai ir uždaviniai iki 2020 m.:**

1 tikslas. Skatinti atliekų prevenciją, užtikrinant, kad Alytaus rajono savivaldybės teritorijoje susidarančių komunalinių atliekų kiekis mažėtų arba bent jau išliktų stabilus ekonominio augimo sąlygomis.

Atliekų prevencijos tikslas – vengti atliekų susidarymo, mažinti susidarančių ir nenaudojamų atliekų kiekį, neigiamą poveikį aplinkai ir visuomenės sveikatai.

1.1. uždavinys. Šviesti ir informuoti visuomenę atliekų prevencijos srityje.

1.2. uždavinys. Skatinti atliekų turėtojus kompostuoti biologines atliekas namų ūkio sąlygomis.

1.3. uždavinys. Skatinti atliekų prevencijos veiklą ir paruošimo pakartotiniam naudojimui tinklus.

2 tikslas. Skatinti efektyvų gamtinių ir kitų išteklių naudojimą, didinant komunalinių atliekų perdirbimo (įskaitant kompostavimo) ir naudojimo apimtį.

Atliekų perdirbimo tikslas – naudoti atliekas tos pačios arba kitos paskirties produktams ar medžiagoms gaminti ir taip mažinti gamtinių ir kitų išteklių naudojimą. Atliekų naudojimas, įskaitant atliekų deginimą išgaunant energiją, taip pat prisideda prie šio tikslo ir mažina sąvartyne šalinamų atliekų kiekius.

2.1. uždavinys. Plėsti antrinių žaliavų (įskaitant pakuočių atliekas) atskiro surinkimo (pirminio rūšiavimo) ir perdirbimo apimtį.

2.2. uždavinys. Plėsti kitų perdirbimui (įskaitant kompostavimą) tinkamų atliekų atskiro surinkimo (pirminio rūšiavimo) ir perdirbimo apimtį.

2.3. uždavinys. Skatinti atliekų turėtojus rūšiuoti komunalines atliekas.

2.4. uždavinys. Naudoti atliekų energetinius išteklius.

3 tikslas. Užtikrinti aplinkos apsaugos ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimus atitinkantį komunalinių atliekų tvarkymą.

3.1. uždavinys. Užtikrinti, kad į mišrių komunalinių atliekų srautą patektų kuo mažiau pavojingų atliekų.

3.2. uždavinys. Aplinkai ir visuomenės sveikatai saugiu būdu eksploatuoti regioninę komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūrą.

3.3. uždavinys. Stiprinti ARATC ir savivaldybės darbuotojų administracinius gebėjimus.

4. ALYTAUS RAJONO SAVIVALDYBĖS ATLIEKŲ TVARKYMO SISTEMOS PLĖTROS PRIEMONIŲ PLANAS 2014-2020 M.

Alytaus rajono savivaldybės atliekų tvarkymo plano 2014-2020 metų įgyvendinimo priemonės, skatinančios atliekų prevenciją, paruošimą pakartotiniam naudojimui, perdirbimą, kitokią naudojimą ir saugų atliekų šalinimą, pateiktos 19 lentelėje. Šiame priemonių plane numatytas ir komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūros objektų prognozuojamas investicijų poreikis bei finansavimo šaltiniai.

19 lentelė. Alytaus rajono savivaldybės atliekų tvarkymo plano įgyvendinimo 2014-2020 m. priemonės.

Priemonė	Vykdytojai	Įvykdymo terminas	Finansavimo šaltinis	Preliminarus lėšų poreikis, tūkst. litų
1 tikslas. Skatinti atliekų prevenciją, užtikrinant, kad Alytaus rajono savivaldybės teritorijoje susidarancių komunalinių atliekų kiekis mažėtų arba bent jau išliktų stabilus ekonominio augimo sąlygomis.				
1.1. uždavinys. Šviesti ir informuoti visuomenę atliekų prevencijos srityje				
1.1.1. Vykdyti visuomenės švietimo ir informavimo priemones atliekų prevencijos ir atsakingo vartojimo srityje (pvz., leidinius, straipsnius, laidas ir pan.)	ARSA, ARATC	2014-2020 m.	Savivaldybės biudžetas (vietinės rinkliavos lėšos), gamintojų ir importuotojų, kitos lėšos	160
1.1.2. Remti visuomenės švietimo ir informavimo projektus atliekų prevencijos ir atsakingo vartojimo srityje	ARSA	2014-2020 m.	Savivaldybės biudžetas	63
1.2. uždavinys. Skatinti atliekų turėtojus kompostuoti biologines atliekas namų ūkio sąlygomis				
1.2.1. Parengti ir platinti atliekų turėtojams kompostavimo namų ūkio sąlygomis rekomendacijas	ARSA, ARATC	2014 m.	Savivaldybės biudžetas (vietinės rinkliavos lėšos), kitos lėšos	32
1.2.2. Įgyvendinti biologinių atliekų rūšiavimo ir kompostavimo namų ūkio sąlygomis kontrolės sistemą per kontrolės tarnybą	ARSA, ARATC	2014-2020 m.	Savivaldybės biudžetas (vietinės rinkliavos lėšos), kitos lėšos	210
1.3. uždavinys. Skatinti atliekų prevencijos veiklą ir paruošimo pakartotiniam naudojimui tinklus				
1.3.1. Viešinti informaciją apie savivaldybės teritorijoje veikiančias elektros ir elektroninės įrangos taisyklas, įrankių ir įrangos nuomos punktus, pakartotinio naudojimo centrus	ARSA, ARATC, gamintojai ir importuotojai	2014-2020 m.	Savivaldybės biudžetas (vietinės rinkliavos lėšos), gamintojų ir importuotojų lėšos, kitos lėšos	12
1.3.2. Remti savivaldybės teritorijoje veikiančias elektros ir elektroninės įrangos taisyklas, įrankių ir įrangos nuomos punktus, pakartotinio naudojimo centrus	ARSA, gamintojai ir importuotojai	2014-2020 m.	Savivaldybės biudžetas (vietinės rinkliavos lėšos), gamintojų ir importuotojų lėšos, kitos lėšos	29
1.3.3. Organizuoti pakartotiniam naudojimui tinkamų produktų (baldų, tekstilės, elektros ir elektroninės įrangos, t. t.) priėmimą didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse	ARATC	2014-2020 m.	Savivaldybės biudžetas (vietinės rinkliavos lėšos), gamintojų ir importuotojų lėšos, kitos lėšos	26
1.3.4. Organizuoti atskira pakartotiniam naudojimui tinkamų drabužių surinkimą specialiais konteneriais, bendradarbiaujant su labdaros organizacijomis	ARSA, ARATC, labdaros organizacijos	2014-2020 m.	Savivaldybės biudžetas (vietinės rinkliavos lėšos), kitos lėšos	49*
1.3.5. Pasirengti valstybinio mokesčio už atliekų šalinimą sąvartyne	ARSA, ARATC	2014-2020	Savivaldybės biudžetas (vietinės	1 785

Priemonė	Vykdytojai	Ivykdyimo terminas	Finansavimo šaltinis	Preliminarus lėšų poreikis, tūkst. litų
ivedimui		m.	rinkliavos lėšos)	
2 tikslas. Skatinti efektyvų gamtinių ir kitų išteklių naudojimą, didinant komunalinių atliekų perdirbimo (įskaitant kompostavimo) ir naudojimo apimtį				
2.1. uždavins. Plėsti antrinių žaliavų (įskaitant pakuočių atliekas) atskiro surinkimo (pirminio rūšiavimo) ir perdirbimo apimtį				22 938 (iš jų investicinės – 14 154)*
2.1.1. Aprūpinti individualius namus konteineriais pakuočių atliekomis rūšiuoti, bendradarbiaujant su gamintojais ir importuotojais, organizuojančiais pakuočių atliekų tvarkymą				5 838 (iš jų investicinės – 1 491)*
2.1.1. Aprūpinti individualius namus konteineriais pakuočių atliekomis rūšiuoti, bendradarbiaujant su gamintojais ir importuotojais, organizuojančiais pakuočių atliekų tvarkymą	ARSA, ARATC, gamintojai ir importuotojai	2014-2020 m.	Gamintojų ir importuotojų lėšos, kitos lėšos	1 260*
2.1.2. Įrengti antrinių žaliavų surinkimo kolektyviniais konteineriais atšaldes, bendradarbiaujant su gamintojais ir importuotojais, organizuojančiais pakuočių atliekų tvarkymą	ARSA, ARATC, gamintojai ir importuotojai	2014 m.	Savivaldybės biudžetas (vietinės rinkliavos lėšos), gamintojų ir importuotojų lėšos, kitos lėšos	231*
2.1.3. Organizuoti atskirą pakuočių atliekų surinkimą kolektyviniais konteineriais iš daugiabučių namų, bendradarbiaujant su gamintojais ir importuotojais, organizuojančiais pakuočių atliekų tvarkymą	ARSA, ARATC, gamintojai ir importuotojai	2014-2020 m.	Gamintojų ir importuotojų lėšos, kitos lėšos	504
2.1.4. Organizuoti atskirą pakuočių atliekų surinkimą iš individualių namų, bendradarbiaujant su gamintojais ir importuotojais, organizuojančiais pakuočių atliekų tvarkymą	ARSA, ARATC, gamintojai ir importuotojai	2014-2020 m.	Gamintojų ir importuotojų lėšos, kitos lėšos	3 360
2.1.5. Organizuoti atskirą pakuočių atliekų surinkimą iš juridinių asmenų	Gamintojai ir importuotojai	2014-2020 m.	Gamintojų ir importuotojų lėšos, kitos lėšos	483
2.2. uždavins. Plėsti kitų perdirbimui (įskaitant kompostavimą) tinkamų atliekų atskiro surinkimo (pirminio rūšiavimo) ir perdirbimo apimtį				8 162
2.2.1. Organizuoti elektros ir elektroninės įrangos atliekų surinkimą apvažiavimo būdu ir priemoną didelių gabaritų atliekų priėmimo aikštelėse, bendradarbiaujant su gamintojais ir importuotojais, organizuojančiais elektros ir elektroninės įrangos atliekų tvarkymą	ARSA, ARATC, gamintojai ir importuotojai	2014-2020 m.	Gamintojų ir importuotojų lėšos, kitos lėšos	148
2.2.2. Organizuoti atskirą naudotų padangų ir kitų apmokestinamų gaminių surinkimą didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse	ARSA, ARATC, gamintojai ir	2014-2020 m.	Gamintojų ir importuotojų lėšos, kitos lėšos	222

Priemonė	Vykdytojai	Ivykdy mo terminas	Finansavimo šaltinis	Preliminarus lėšų poreikis, tūkst. litų
2.2.3. Nustatyti žaliųjų atliekų priėmimo žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelėse kainodarą, skatinančią kompostuoti kuo daugiau žaliųjų atliekų	ARATC	2014-2020 m.	Savivaldybės biudžetas (vietinės rinkliavos lėšos)	420
2.2.4. Organizuoti atskirą perdirbimui tinkamų atliekų surinkimą didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse	ARATC	2014-2020 m.	Savivaldybės biudžetas (vietinės rinkliavos lėšos)	370
2.2.5. Vykdyti atskirą perdirbimui tinkamų atliekų surinkimą apvažiavimo būdu	ARATC, atliekų vežėjai	2014-2020 m.	Savivaldybės biudžetas (vietinės rinkliavos lėšos)	202
2.2.6. Įrengti demonstracinį uždara atliekų rūšiavimo centrą prie daugiabučių namų Alytaus mieste ir, priklausomai nuo rezultatų, įrengti tokius centrus visuose Alytaus regiono miestuose	ARSA, ARATC	2014 m. 2016-2020 m.	ES parama, valstybės parama, savivaldybės biudžetas (vietinės rinkliavos lėšos), gamintojų ir importuotojų lėšos, kitos lėšos	6615*
2.2.7. Parengti kompleksinio atliekų rūšiavimo (daugiaspekciniais konteineriais) iš individualių namų valdų galimybių studiją	ARATC	2014 m.	Savivaldybės biudžetas (vietinės rinkliavos lėšos)	14
2.2.8. Organizuoti miesteliuose susitarančių žaliųjų atliekų kompostavimą kartu su žemės ūkio atliekomis pas vietos ūkininkus	ARSA, ARATC	2018-2020 m.	Savivaldybės biudžetas (vietinės rinkliavos lėšos)	42
2.2.9. Organizuoti žaliųjų atliekų surinkimą kapinėse ir kolektyviniuose soduose	ARSA, ARATC	2014-2020 m.	Savivaldybės biudžetas (vietinės rinkliavos lėšos)	105
2.2.10. Remti visuomenės švietimo, informavimo ir kitus projektus atliekų rūšiavimo ir perdirbimo srityje	ARSA	2014-2020 m.	ES parama, valstybės parama, savivaldybės biudžetas (vietinės rinkliavos lėšos), gamintojų ir importuotojų lėšos, kitos lėšos	25
2.3. uždavinys. Skatinti atliekų turėtojus rūšiuoti komunalines atliekas				1 238 (iš jų investicinės – 448)*
2.3.1. Nustatyti diferencijuotas įmokas už komunalinių atliekų tvarkymą, atsižvelgiant į Vyrtausybės nutarimu patvirtintą metodiką	Alytaus rajono savivaldybės taryba	2015 m.	-	
2.3.2. Įdiegti ir taikyti įrangą (įskaitant ir programinę) konteinerių išuždinimo identifikavimui ir atliekų turėtojų apmokėtinimui	ARATC, atliekų vežėjai	2015-2020 m.	Savivaldybės biudžetas (vietinės rinkliavos lėšos), kitos lėšos	986 (iš jų investicinės – 448)*
2.3.3. Įgyvendinti antrinių žaliavų rūšiavimo kontrolės sistemą per kontrolės tarnybą	ARSA, ARATC	2014-2020 m.	Savivaldybės biudžetas (vietinės rinkliavos lėšos)	210
2.3.4. Vykdyti visuomenės švietimo ir informavimo priemones atliekų	ARSA, ARATC	2014-2020	Savivaldybės biudžetas (vietinės	42

Priemonė	Vykdytojai	Įvykdymo terminas	Finansavimo šaltinis	Preliminarus lėšų poreikis, tūkst. litų
rūšiavimo ir perdirbimo srityje		m.	rinkliavos lėšos), kitos lėšos	
2.4. uždavinys. Naudoti komunalinių atliekų energetinius išteklius				
2.4.1. Organizuoti po pirminio rūšiavimo likusių komunalinių atliekų rūšiavimą laikinose mechaninio apdorojimo (rūšiavimo) įrenginiuose	ARATC	2014-2015 m.	Savivaldybės biudžetas (vietinės rinkliavos lėšos), gamintojų ir importuotojų lėšos, kitos lėšos	84
2.4.2. Sukurti regioninę mechaninio apdorojimo (rūšiavimo) infrastruktūrą netinkamų perdirbti ir turinčių energetinę vertę komunalinių atliekų atskyrinui	ARATC	2015 m.	ES parama, kitos lėšos	2 520* (bendros investicijos – 18 000)
2.4.3. Organizuoti po mechaninio apdorojimo (rūšiavimo) likusių, netinkamų perdirbti ir turinčių energetinę vertę komunalinių atliekų naudojimą energijai gauti	ARATC arba privatus operatorius	2014-2020 m.	-	2 016* (bendros investicijos – 14 400)
2.4.4. Sukurti regioninę po mechaninio apdorojimo (rūšiavimo) likusių biologinio apdorojimo, išgaunant energiją, infrastruktūrą (anaerobinio apdorojimo įrenginius)	ARATC	2015 m.	ES parama, kitos lėšos	3 080* (bendros investicijos – 22 000)
3 tikslas. Užtikrinti aplinkos apsaugos ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimus atliekančių komunalinių atliekų tvarkymą				
3.1. uždavinys. Užtikrinti, kad į mišrių komunalinių atliekų srautą patektų kuo mažiau pavojingų atliekų				
3.1.1. Organizuoti atskirą buitįje susidarancių pavojingų atliekų surinkimą apvažiavimo būdu ir per didelių gabarių atliekų surinkimo aikštelės	ARSA, ARATC	2014-2020 m.	Savivaldybės biudžetas (vietinės rinkliavos lėšos), kitos lėšos	336
3.1.2. Vykdyti visuomenės švietimo ir informavimo priemones dėl buitįje susidarancių pavojingų atliekų žalą aplinkai ir visuomenės sveikatai, tvarkymo galimybes	ARSA, ARATC	2014-2020 m.	Savivaldybės biudžetas (vietinės rinkliavos lėšos), gamintojų ir importuotojų lėšos, kitos lėšos	10
3.1.3. Įgyvendinti pavojingų atliekų rūšiavimo kontrolės sistemą per kontrolės tarnybą	ARSA, ARATC	2014-2020 m.	Savivaldybės biudžetas (vietinės rinkliavos lėšos), gamintojų ir importuotojų lėšos	210
3.2. uždavinys. Aplinkai ir visuomenės sveikatai saugiu būdu eksploatuoti regioninę komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūrą				
3.2.1. Organizuoti mišrių komunalinių atliekų surinkimą	ARSA, ARATC	2014-2020 m.	Savivaldybės biudžetas (vietinės rinkliavos lėšos)	7 980
3.2.2. Eksploatuoti Alytaus regioninį nepavojingų atliekų sąvartyną.	ARATC	2014-2020	Savivaldybės biudžetas (vietinės rinkliavos lėšos)	1 260

Priemonė	Vykdytojai	Įvykdymo terminas	Finansavimo šaltinis	Preliminarus lėšų poreikis, tūkst. litų
kaupiti lėšas jo uždarymui		m.	rinkliavos lėšos)	
3.2.3. Vykdyti uždarytų sąvartynų priežiūrą po uždarymo	ARATC	2014-2020 m.	Savivaldybės biudžetas (vietinės rinkliavos lėšos)	168
3.2.4. Eksploatuoti regionines didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštes (3 – Alytaus rajone)	ARATC	2014-2020 m.	Savivaldybės biudžetas (vietinės rinkliavos lėšos), gamintojų ir importuotojų lėšos	538
3.2.5. Eksploatuoti žaliųjų atliekų kompostavimo aikštėlę Takniškių k., Alytaus raj.	ARATC	2014-2020 m.	Savivaldybės biudžetas (vietinės rinkliavos lėšos)	735
3.2.6. Eksploatuoti regioninius biologinio apdorojimo įrenginius Takniškių k., Alytaus raj.	ARATC arba privatus operatorius	2014-2020 m.	Savivaldybės biudžetas (vietinės rinkliavos lėšos)	1 540
3.2.7. Eksploatuoti regioninius mechaninio apdorojimo įrenginius Takniškių k., Alytaus raj.	ARATC arba privatus operatorius	2015-2020 m.	Savivaldybės biudžetas (vietinės rinkliavos lėšos)	1 540
3.3. uždavinys. Stiprinti ARATC ir savivaldybės darbuotojų administracinius gebėjimus				84
3.3.1. Dalyvauti konferencijose, seminaruose ar mokymuose komunalinių atliekų tvarkymo tematika. organizuoti pažintines išvykas į kitų regionų ar šalių atliekų tvarkymo įrenginius	ARSA, ARATC	2014-2020 m.	Savivaldybės biudžetas (vietinės rinkliavos lėšos), kitos lėšos	42
3.3.2. Dalyvauti tarptautiniuose projektuose komunalinių atliekų tvarkymo tematika	ARSA, ARATC	2014-2020 m.	Savivaldybės biudžetas (vietinės rinkliavos lėšos), kitos lėšos	42
Iš viso:				39 620 (iš jų investicinės – 14 203)*

ARSA – Alytaus rajono savivaldybės administracija; ARATC – UAB Alytaus regiono atliekų tvarkymo centras. *Preliminarus investicijų poreikis.

****Pastaba:** Preliminarus Alytaus rajono savivaldybės atliekų tvarkymo priemonių įgyvendinimo lėšų poreikis nustatytas padalinant preliminarų Alytaus regiono lėšų poreikį visoms savivaldybėms proporcingai pagal gyventojų skaičių (ARATC akcijų skaičių).

2014-2020 metų vykdymo laikotarpiu Alytaus regione bus baigta kurti ir pradėta eksploatuoti jau suplanuota regioninė komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūra – regioninis mechaninio biologinio apdorojimo (MBA) įrenginys. Taip pat Alytaus rajono savivaldybės teritorijoje susidariusioms atliekoms tvarkyti bus eksploatuojamos 3 didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelės, kompostavimo aikštelė, Alytaus regioninis atliekų sąvartynas, vykdoma uždarytų sąvartynų priežiūra.

Pagrindinis dėmesys šiuo planavimo laikotarpiu bus skiriamas atliekų prevencijos, paruošimo pakartotiniam naudojimui bei perdirbimo skatinimui. Šių tikslų bus siekiama ne tik įgyvendinant technines priemones (pvz., sudarant geresnes atliekų rūšiavimo sąlygas), bet ir stiprinant atliekų tvarkymo reikalavimų įgyvendinimo kontrolę bei šviečiant ir informuojant visuomenę.

5 skyriuje pateiktas detalesnis Alytaus rajono savivaldybės atliekų tvarkymo plano 2014-2020 metų įgyvendinimo priemonių aprašymas.

5. KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ SRAUTŲ SUSIDARYMO IR TVARKYMO ATEITYJE VERTINIMAS

5.1 Komunalinių atliekų srautų susidarymo ateityje vertinimas

Susidarančių komunalinių atliekų kiekis ateityje priklausys nuo gyventojų skaičiaus kitimo, ekonominio augimo ir vartojimo pokyčių. Atsižvelgiant į Lietuvos statistikos departamento duomenis, galima tikėtis, kad bendras gyventojų skaičius Alytaus rajone ir toliau gali mažėti (vid. apie 1 proc. per metus). Vadovaujantis 2012 m. balandžio mėn. Finansų ministerijos skelbiamais Lietuvos ekonominių rodiklių projekcijos duomenimis, numatomas 2013 m. 3,7 proc. bendrojo vidaus produkto (BVP, grandine susietos apimtys) augimas (atitinkamai 2014 m. – 3,4 proc., 2015 m. – 4,3 proc. augimas). Atsižvelgus į šiuos veiksnius bei numatytas Alytaus rajono savivaldybės atliekų tvarkymo plano įgyvendinimo 2014-2020 m. atliekų prevencijos priemones, daroma prielaida, kad bendras pas gyventojus susidarantis komunalinių atliekų kiekis Alytaus rajono savivaldybėje išliktų toks pats (apie 10,1 tūkst. tonų), o įmonėse susidarytų apie 570 tonų komunalinių atliekų (t. y. apie 200 tonų mažiau), nes šiuo metu atliekų apskaitoje komunalinėms atliekoms priskiriama dalis nekomunalinių įmonių atliekų (pvz., statybinės ar gamybinės atliekos).

20 lentelėje pateiktas komunalinių atliekų susidarymo Alytaus rajono savivaldybėje vertinimas 2020 m. pagal susidarymo šaltinius. Vertinant komunalinių atliekų sudėtį buvo daroma prielaida, kad šių atliekų sudėtis planavimo laikotarpiu nesikeis.

20 lentelė. Alytaus rajono savivaldybės teritorijoje susidariusių komunalinių atliekų 2020 m. vertinimas, tonomis.

	Susidarymus pas gyventojus			Susidarymus įmonėse			Bendras susidarymas					
	<i>Atskirai surinktos ar sukompostuotos atliekos,</i>	<i>Kiekis mišrių komunalinių atliekų srąute</i>	<i>Iš viso pas gyventojus</i>	<i>Atskirai surinktos atliekos</i>	<i>Kiekis mišrių komunalinių atliekų srąute</i>	<i>Iš viso įmonėse</i>	<i>Atskirai surinktos ar sukompostuotos atliekos</i>	<i>Proc. bendro kiekio</i>	<i>Mišrios komunalinės atliekos</i>	<i>Proc. bendro kiekio</i>	<i>Viso komunalinių atliekos</i>	<i>Komunalinių atliekų sudėtis %</i>
Biologinės (maisto ir žaliavos) atliekos	2134	2602	4736	24	21	45	2158	20%	2622	25%	4780	45%
Plastikų atliekos	193	251	444	20	57	77	213	2%	308	3%	521	5%
Popieriaus/kartono atliekos	502	169	671	70	62	132	572	5%	231	2%	803	8%
Stiklo atliekos	411	169	580	20	12	32	431	4%	182	2%	613	6%
Metalo laužas	7	136	143	5	8	13	12	0%	144	1%	156	1%
Naudotos padangos	48	-	48	-	-	-	48	0%	-	0%	48	0%
Elektros ir elektroninės įrangos atliekos	57	190	247	15	12	27	72	1%	202	2%	274	3%
Pavojingos atliekos	-	156	156	5	10	15	5	0%	166	2%	171	2%
Kitos atliekos	-	3103	3103	-	228	228	-	0%	3331	31%	3331	31%
Viso komunalinių atliekų:	3352	6776	10128	159	410	569	3511	33%	7186	67%	10697	100%
<i>Viso antrinių žaliavų ir pakuočių</i>	<i>1113</i>	<i>725</i>	<i>1838</i>	<i>115</i>	<i>139</i>	<i>254</i>	<i>1228</i>	<i>11%</i>	<i>864</i>	<i>8%</i>	<i>2092</i>	<i>20%</i>
Viso biologiskai skaidžių atliekų*	2636	2771	5407	94	82	176	2730	26%	2853	27%	5583	52%

* Biologiskai skaidžios atliekos – tai biologinės (maisto ir žaliavos) atliekos ir popieriaus/kartono atliekos.

5.2 Komunalinių atliekų srautų tvarkymo ateityje vertinimas

Informacija apie iki 2020 m. planuojamus pasiekti komunalinių atliekų rūšiavimo ir tvarkymo (įskaitant namudinį kompostavimą) rodiklius Alytaus rajono savivaldybėje pateikta 20 lentelėje. Vertinama, kad 2020 m. atskirai surinktos (išrūšiuotos) ar namudiniu būdu sukompostuotos komunalinės atliekos sudarys apie 33 proc. bendro Alytaus rajono savivaldybėje susidarančių komunalinių atliekų kiekio. Įgyvendinus numatytas Alytaus rajono savivaldybės atliekų tvarkymo plano 2014-2020 m. priemones, vertinama, kad iki 2020 m. bus paruošta perdirbimui apie 55 proc. antrinių žaliavų (popieriaus ir kartono, metalo, plastikų ir stiklo, įskaitant pakuočių, atliekų).

Komunalinių atliekų tvarkymo srautai, sukūrus reikiamą komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūrą Alytaus regione, pavaizduoti Pav. 16.

5.2.1 Komunalinių atliekų prevencijos ir pakartotinio naudojimo ateityje vertinimas

Atliekų hierarchijoje pagrindinis prioritetas skiriamas atliekų prevencijai, kurios tikslas – vengti atliekų susidarymo, mažinti susidarančių ir nenaudojamų atliekų kiekį, neigiamą poveikį aplinkai ir visuomenės sveikatai, kenksmingų medžiagų kiekį medžiagose ir produktuose. Iki 2020 m. Alytaus rajono savivaldybėje planuojama skirti ypatingą dėmesį visuomenės švietimui ir informavimui atliekų prevencijos srityje bei vykdyti šias priemones:

- vykdyti visuomenės švietimo ir informavimo priemones atliekų prevencijos ir atsakingo vartojimo srityje (pvz., leidinius, straipsnius, laidas ir pan.; šiai veiklai finansuoti reikėtų apie 2 Lt vienam gyventojui per metus);
- remti visuomenės švietimo ir informavimo projektus atliekų prevencijos ir atsakingo vartojimo srityje (apie 15 projektų po 50 tūkst. Lt Alytaus regione per metus).

Kaip efektyvią atliekų prevencijos priemonę planuojama skatinti atliekų turėtojus kompostuoti biologines atliekas namų ūkio sąlygomis. 2014 m. planuojama parengti ir platinti atliekų turėtojams kompostavimo namų ūkio sąlygomis rekomendacijas (bent po vieną kiekvienam individualiam namui). Taip pat planuojama įgyvendinti biologinių atliekų rūšiavimo ir kompostavimo namų ūkio sąlygomis kontrolės sistemą. Kontrolės tarnyboje turėtų būti 2 kontrolės grupės (po 2 darbuotojus), kurie visame Alytaus regione prižiūrėtų kaip atliekų turėtojai atskiria biologines atliekas iš bendro komunalinių atliekų srauto ir kaip laikosi kompostavimo namų ūkio sąlygomis reikalavimų.

Lietuvoje nėra duomenų apie tai kiek galima sumažinti komunalinių atliekų kiekį, taikant atliekų prevencijos priemones, tačiau 21 lentelėje pateikti duomenys apie galimus išvengti komunalinių atliekų kiekius Europos Sąjungos šalyse.

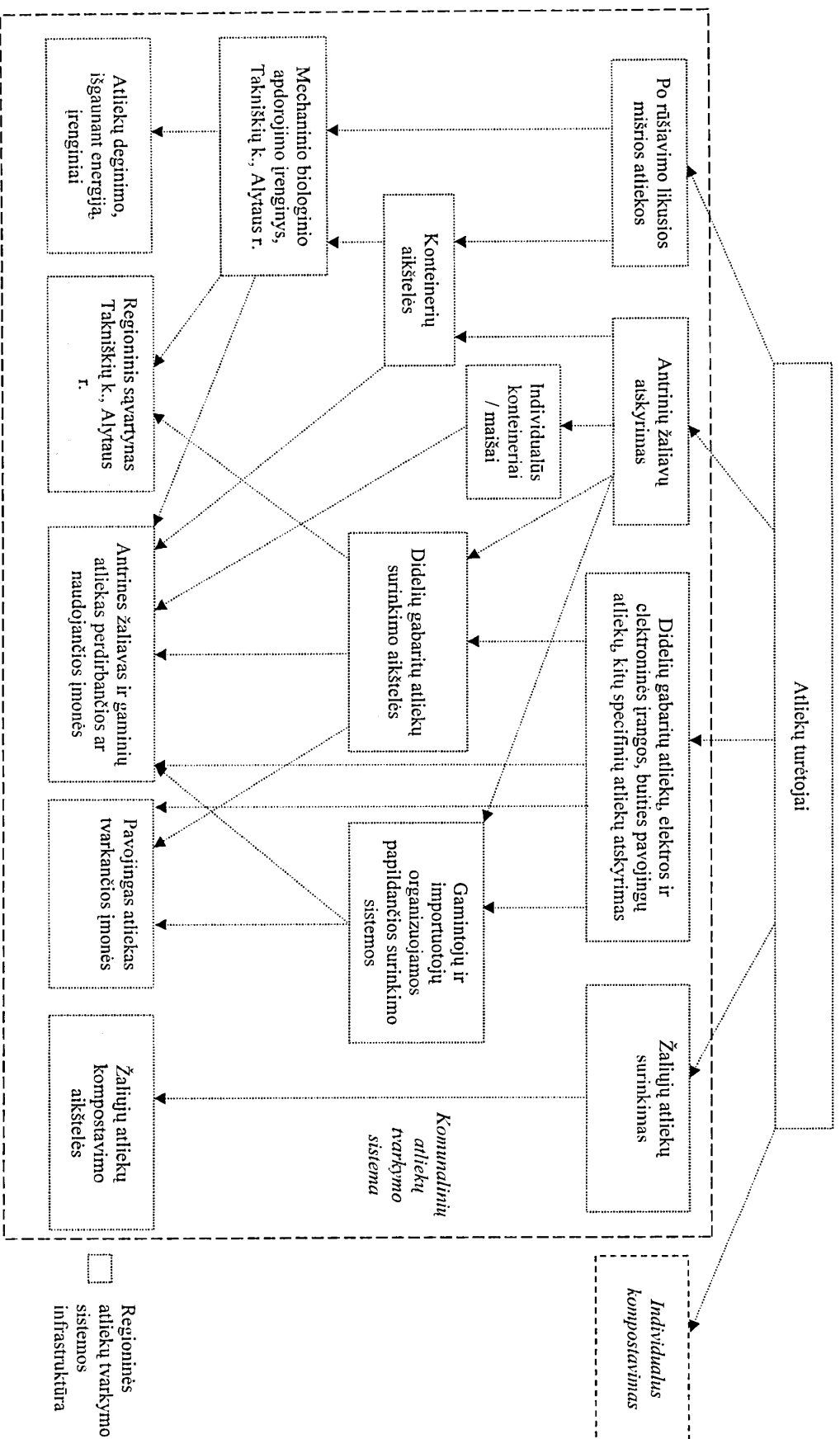

Fig. 16. Komunalinių atliekų tvarkymo srutai, sukurus reikiamą komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūrą Alytaus regione.

21 lentelė. Galimi kvegni komunalinių atliekų kiekiai Europos Sąjungos šalyse, taikant prevencijos priemones.

	Susidaro atliekų, kg/gyv./m.	Galimybės sumažinti atliekų kiekį	
		kg/gyv./m.	Proc.
Biologinės atliekos	220	40	18%
Išmani daržininkystė ir sodininkystė	90	10	11%
Atsakingas maisto vartojimas	30	10	33%
Namudinis individualus ar bendruomeninis kompostavimas	100	20	20%
Didelių gabaritų atliekos	52	12	23%
Tekstilės atliekų prevencijos priemonės	15	4	27%
Baldų atliekų prevencijos priemonės	20	4	20%
EEI atliekų prevencijos priemonės	17	4	24%
Pakuočių atliekos	150	25	17%
Pakartotinio naudojimo gėrimų taros naudojimas	35	12	34%
Vandens iš krano naudojimas	6	2	33%
Daugkartinių pirkinių maišelių naudojimas	2	1	50%
Perteklinės pakuotės vengimas	107	10	9%
Popieriaus ir kartono atliekos	100	15	15%
Nepageidaujamo pašto sumažinimas	15	4	27%
IT priemonių naudojimas	75	9	12%
Servetėlių, popierinių rankšluosčių naudojimo mažinimas	10	2	20%
Sauskelnės ir kitos atliekos	78	8	10%
Daugkartinių sauskelnių naudojimas	18	2	11%
Kitų komunalinių atliekų prevencija	60	6	10%
Iš viso:	600	100	17%

Šaltinis: ACR+. Quantitative Benchmarks For Municipal Waste Prevention. A guide for Local & Regional Authorities in support of the new Waste Framework Directive. November, 2009.

2011 m. pab. pasikeitus teisiniam reguliavimui atliekų tvarkymo srityje, produktų ar jų sudedamųjų dalių paruošimas naudoti pakartotinai buvo išskirtas kaip atskiras atliekų hierarchijos prioritetas. Dėl šios priežasties Alytaus rajono savivaldybėje numatoma skatinti ne tik atliekų prevencijos veiklą, bet ir paruošimo pakartotiniam naudojimui tinklus:

- viešinti informaciją apie savivaldybės teritorijoje veikiančias elektros ir elektroninės įrangos taisyklas/dirbtuves/centrus, įrankių ir įrangos nuomos punktus, pakartotinio naudojimo centrus (preliminarus lėšų poreikis – 2 tūkst. Lt per metus);
- remti savivaldybės teritorijoje veikiančias elektros ir elektroninės įrangos taisyklas, įrankių ir įrangos nuomos punktus, pakartotinio naudojimo centrus (preliminarus lėšų poreikis – 5 tūkst. Lt savivaldybei per metus);
- organizuoti pakartotiniam naudojimui tinkamų produktų (baldų, tekstilės, elektros ir elektroninės įrangos, t. t.) priėmimą didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse;
- organizuoti atskirą pakartotiniam naudojimui tinkamų drabužių surinkimą specialiais konteneriais, bendradarbiaujant su labdaros organizacijomis (reikalinga apie 10 kontenerių).

Vertinama, kad nuo 2014 m. Lietuvoje bus pradėtas taikyti valstybinis mokestis už savartyne šalinamas atliekas (75 Lt už toną atliekų), kuris turėtų įtakoti ir komunalinių atliekų prevenciją (t. y. šių atliekų susidarymo mažėjimą).

5.2.2 Biologinių atliekų tvarkymo ateityje vertinimas

2014-2020 m. planavimo laikotarpiu jau bus sukurta infrastruktūra atskirai surinktų žaliųjų atliekų kompostavimui, todėl bus skatinama pristatyti į žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelę kuo daugiau žaliųjų atliekų, nustatant atitinkamą kainodarą bei organizuojant žaliųjų atliekų surinkimą kapinėse ir kolektyviniuose soduose.

Viešojo maitinimo įstaigos atsako už savo veikloje susidarantių maisto atliekų atskyrimą ir perdavimą atliekų tvarkytojams teisės aktų nustatyta tvarka. Kadangi įmonės, turinčios teisę tvarkyti 3-ios kategorijos šalutinius gyvūninius produktus, įskaitant maisto (virtuvės) atliekas, įsikūrusios prie Vilniaus arba Rokiškio rajone, įgyvendinant projektą „*Alytaus regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtra*“, Druskininkų aikštelėje kaip rezervinis projektas numatytas įrengti 500 tonų metinio pajėgumo maisto (virtuvės) atliekų uždaro kompostavimo įrenginys (t. y. apdorojantis ne mažiau kaip 2 tonas per dieną). Šiame įrenginyje galėtų būti kompostuojamos visos 3-iajai šalutinių gyvūninių produktų kategorijai priskiriamos maisto (virtuvės) atliekos (įskaitant mėsą, žuvį, vištieną ir kt.) ir būtų gaminamas kokybiškas kompostas.

Alytaus rajono savivaldybėje 2014-2020 m. planavimo laikotarpiu atskiras maisto (virtuvės) atliekų surinkimas iš gyventojų nėra planuojamas.

5.2.3 Antrinių žaliavų, įskaitant pakuočių atliekas, tvarkymo ateityje vertinimas

Vadovaujantis atliekų tvarkymo hierarchija, prioritetas teikiamas komunalinių atliekų perdirbimui, todėl pagrindinis komunalinių atliekų tvarkymo tikslas – atskirti kuo daugiau antrinių žaliavų pirminio rūšiavimo būdu, nes tokios žaliavos yra geresnės kokybės ir tinkamesnės perdirbimui, negu išskirtos iš mišrių komunalinių atliekų srauto rūšiavimo linijos pagalba.

Kadangi didžioji komunalinių atliekų sraute susidarantių antrinių žaliavų dalis – pakuočių atliekos, todėl tikimasi, kad bendradarbiaujant su gamintojais ir importuotojais, organizuojančiais pakuočių atliekų tvarkymą, bus sukurtos efektyvios antrinių žaliavų surinkimo sistemos. Planuojama, kad antrinių žaliavų surinkimo ir paruošimo perdirbimui veikla didžiąją dalimi bus organizuojama pakuočių atliekų tvarkymui licencijuotų gamintojų ir importuotojų organizacijų, teisės aktų nustatyta tvarka sudarius (1) sutartį su savivaldybe (ar ARATC) dėl bendradarbiavimo organizuojant komunalinių atliekų sraute susidarantių pakuočių atliekų rūšiuojamąjį surinkimą, vežimą ir paruošimą naudoti ir (2) trišalę pakuočių atliekų tvarkymo organizavimo sutartį su savivaldybe (arba ARATC) ir atliekų tvarkytoju dėl komunalinių atliekų sraute susidarantių pakuočių atliekų rūšiuojamojo surinkimo, vežimo, paruošimo perdirbti, naudoti ir perdirbimo, naudojimo. Šių atliekų tvarkymo sąnaudos neturėtų būti įtrauktos į vietinę rinkliavą už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir jų tvarkymą.

Bendradarbiaujant su gamintojais ir importuotojais, organizuojančiais pakuočių atliekų tvarkymą, planuojama organizuoti atskirą (rūšiuojamąjį) pakuočių atliekų surinkimą iš juridinių asmenų, įrengti antrinių žaliavų surinkimo kolektyviniais konteineriais aikšteles, organizuoti atskirą pakuočių atliekų surinkimą kolektyviniais konteineriais iš daugiabučių namų.

Antrinių žaliavų surinkimas kolektyviniais atliekų konteineriais būdas neužtikrina efektyvaus antrinių žaliavų rūšiavimo. Bendradarbiaujant su gamintojais ir importuotojais, organizuojančiais pakuočių atliekų tvarkymą, Alytaus rajono savivaldybėje 2014-2020 m.

planavimo laikotarpiu planuojama individualius namus aprūpinti antrinių žaliavų rūšiavimui skirtais konteneriais ir organizuoti atskirą pakuočių atliekų surinkimą šiais konteneriais.

22 lentelėje pateikta informacija apie galimus 2020 m. surinkti antrinių žaliavų kiekius, jeigu iš daugiabučių namų gyventojų antrinės žaliavos būtų renkamos kolektyviniais atliekų konteneriais, o iš individualių gyventojų – individualiais atliekų konteneriais.

22 lentelė. Prognozuojamas antrinių žaliavų atskiras surinkimas konteneriais iš gyventojų 2020 m.

	Stiklo atliekos		Popieriaus ir kartono atliekos		Plastikų atliekos		Iš viso antrinių žaliavų	
	Kolektyviniais	Individualiais	Kolektyviniais	Individualiais	Kolektyviniais	Individualiais	Kolektyviniais	Individualiais
<i>Prielaidos, kg/gyv./m.</i>	10	15	15	18	5	7	10	15
Planuojama surinkti atliekų, t/m.	411		502		193		1106	
<i>Miestas</i>	15	60	23	72	8	28	45	159
<i>Kaimas</i>	14	322	21	387	7	150	43	859

Skatinti atliekų turėtojus rūšiuoti komunalines atliekas planuojama ir šiomis priemonėmis:

- nuo 2015 m. nustatyti diferencijuotas įmokas už komunalinių atliekų tvarkymą, atsižvelgiant į Vyriausybės nutarimu patvirtintą metodiką;
- įdiegti ir taikyti įrangą (įskaitant ir programinę) kontenerių ištuštinimo identifikavimui ir atliekų turėtojų apmokestinimui;
- įgyvendinti antrinių žaliavų rūšiavimo kontrolės sistemą per kontrolės tarnybą (tarnyboje turėtų būti 2 kontrolės grupės (po 2 darbuotojus), kurie prižiūrėtų kaip kokybiškai Alytaus regione atliekų turėtojai atskiria antrines žaliavas iš bendro komunalinių atliekų srauto);
- vykdyti visuomenės švietimo ir informavimo priemones atliekų rūšiavimo ir perdirbimo srityje (šiam tikslui bus numatoma 3 proc. nuo gamintojų ir importuotojų skirtų lėšų);
- remti visuomenės švietimo, informavimo ir kitus projektus atliekų rūšiavimo ir perdirbimo srityje (preliminarus lėšų poreikis – 10 projektų po 3 tūkst. Lt per metus Alytaus regione).

Informacija apie planuojamą komunalinių atliekų surinkimo organizavimą Alytaus rajone pateikta 23 lentelėje.

23 lentelė. Planuojamas komunalinių atliekų surinkimo organizavimas Alytaus rajone.

Eil. Nr.	Atliekų rūšis	Surinkimo būdas	Minimalus ištuštinimo dažnumas
1.	Nerūšiuotos (mišrios) komunalinės atliekos	Kolektyviniai konteineriai aikštelėse	2 kartus per mėnesį
		Individualūs konteineriai	1 kartą per mėnesį
2.	Antrinės žaliavos, įskaitant pakuočių atliekas	Kolektyviniai konteineriai antrinėms žaliavoms surinkti aikštelėse	2 kartus per mėnesį
		Individualūs konteineriai popieriaus ir kartono, plastikų ir metalo atliekoms	1 kartą per mėnesį
3.	Didelių gabaritų atliekos (seni baldai, naudotos padangos) ir	Konteineriai didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse	Nuolat
4.	pakartotiniam naudojimui tinkami produktai	Surinkimas apvažiuojant atliekų turėtojus	4 kartus per metus
5.	Elektros ir elektroninės įrangos atliekos	Konteineriai didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse	Nuolat
		Surinkimas apvažiuojant atliekų turėtojus	4 kartus per metus
6.	Tekstilės atliekos	Kolektyviniai konteineriai aikštelėse	4 kartus per metus
7.	Žaliosios ir medienos atliekos	Konteineriai didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse	Nuolat
		Surinkimas apvažiuojant atliekų turėtojus	2 kartus per metus
8.	Statybinės atliekos	Konteineriai didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse	Nuolat
9.	Buities pavojingos atliekos	Konteineriai didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse	Nuolat
		Surinkimas apvažiuojant atliekų turėtojus	4 kartus per metus

5.2.4 Elektros ir elektroninės įrangos bei kitų specifinių atliekų tvarkymo ateityje vertinimas

Teisės aktai nustato, kad savivaldybės privalo aprūpinti gyventojus šių specifinių buityje susidarantių atliekų atskiro surinkimo priemonėmis:

- elektros ir elektroninės įrangos atliekų;
- pavojingų atliekų;
- naudotų padangų;
- didelių gabaritų atliekų;
- statybinių atliekų.

Šių atliekų surinkimas numatomas per didelių gabaritų atliekų surinkimo aikšteles (bendradarbiaujant su gamintojais ir importuotojais, organizuojančiais elektros ir elektroninės įrangos atliekų tvarkymą). Gyventojams bus ir toliau siūlomi alternatyvūs specifinių atliekų surinkimo būdai, t. y. šių specifinių atliekų surinkimas apvažiavimo būdu.

Planuojama, kad buityje naudojamos elektros ir elektroninės įrangos atliekų tvarkymo veikla bus organizuojama elektros ir elektroninės įrangos atliekų tvarkymui licencijuotų gamintojų ir importuotojų organizacijų, teisės aktų nustatyta tvarka su savivaldybe (arba ARATC) sudarius sutartis dėl buityje naudojamos elektros ir elektroninės įrangos atliekų surinkimo savivaldybės įrengtose didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse ir šių aikštelių eksploatavimo dalinio finansavimo. Taip pat tokias sutartis su savivaldybe (arba ARATC) galės sudaryti ir individualūs gamintojai ir (ar) importuotojai. Šių atliekų tvarkymo sąnaudos neturėtų būti įtrauktos į vietinę rinkliavą už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir jų tvarkymą.

Numatant komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtrą, labai svarbu užtikrinti, kad į šių mišrių komunalinių atliekų tvarkymo įrenginius ir juose gaunamus produktus patektų kuo mažiau pavojingų medžiagų, todėl savivaldybės, organizuodamos komunalinių atliekų surinkimo sistemas, turi užtikrinti atskiros buities pavojingų atliekų surinkimo paslaugų teikimą, visuomenės švietimą ir įgyvendinti pavojingų atliekų rūšiavimo sistemą per kontrolės tarnybą.

Siekiant užtikrinti kuo efektyvesnį perdirbimui tinkamų ir pavojingų atliekų rūšiavimą, 2014 m. prie daugiabučių namų Alytaus mieste planuojama įrengti demonstracinį uždara atliekų rūšiavimo centrą ir, priklausomai nuo rezultatų, 2016-2020 m. įrengti tokius centrus visuose Alytaus regiono miestuose. Taip pat, vadovaujantis geriausia Europos Sąjungos šalių praktika, 2014 m. planuojama parengti kompleksinio atliekų rūšiavimo (daugiasekciniais konteneriais) iš individualių namų valdų galimybių studiją.

5.2.5 Po pirminio rūšiavimo likusių mišrių komunalinių atliekų tvarkymo ateityje vertinimas

Siekiant atliekų tvarkymo sistemos efektyvumo ir ekonominės naudos vartotojams, komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtrą numatoma ir toliau vykdyti regioniniu principu. *Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane* (Žin., 2002, Nr. 40-1499; 2007, Nr. 122-5003) nustatyta, kad kuriamų komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūros objektų pajėgumai turi užtikrinti ne mažiau kaip atitinkamame komunalinių atliekų tvarkymo regione ar regionų grupėje susidarančių atliekų tvarkymą, efektyvų atliekų tvarkymo sistemos funkcionavimą, kokybiškų ir prieinamų komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų teikimą visiems regiono komunalinių atliekų turėtojams.

Įgyvendinant ES iš dalies finansuojamą projektą „*Alytaus regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtra*“, iki 2015 m. rugsėjo mėn. planuojama Takniškių kaime, Alytaus raj., šalia Alytaus regioninio nepavojingų atliekų sąvartyno, pastatyti mechaninio biologinio apdorojimo įrenginį, kuriame bus apdorojamos po pirminio rūšiavimo likusios mišrios komunalinės atliekos.

Mechaninio apdorojimo įrenginio (metiniai pajėgumai – 65 tūkst. tonų atliekų) pagalba bus atskirtos šios frakcijos: a) biologiškai skaidi atliekų frakcija; b) inertinė frakcija į sąvartyną; c) metalai (juodieji ir spalvotieji); d) degi atliekų frakcija (lengva atliekų frakcija be PE arba be PVC arba be popieriaus kartono ir pan.); e) likutinė frakcija į sąvartyną (sunki atliekų frakcija be PE arba be PVC arba be popierius-kartonas arba be PET ir pan.); f) PE arba PVC arba popierius-kartonas iš lengvos atliekų frakcijos; g) PE arba PVC arba popierius-kartonas arba PET iš sunkios atliekų frakcijos.

Biologiškai skaidi atliekų frakcija bus nukreipiama į biologinio apdorojimo įrenginį (metiniai pajėgumai – 20 tūkst. tonų atliekų), kur šios atliekos bus apdorojamos anaerobiniu ir aerobiniu būdu. Vertinama, kad anaerobinio apdorojimo metu bus išgaunama ne mažiau kaip 300 m³ biodujų iš vienos tonos organinės sausos medžiagos, o metano kiekis išgaunamose biodujose bus didesnis negu 50 proc. nuo bendro biodujų kiekio. Gautos biodujos bus

panaudotos elektros energijos gamybai (numatomas generatoriaus pajėgumas: 400 – 500 kW) kartu maksimaliai panaudojant išsiskiriančią šiluminę energiją.

Iki 2015 m. siekiant įgyvendinti *Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane* nustatytas komunalinių biologiškai skaidžių atliekų šalinimo sąvartyne mažinimo užduotis, po pirminio rūšiavimo likusios mišrios komunalinės atliekos bus rūšiuojamos laikiname mechaninio apdorojimo (rūšiavimo) įrenginyje. Rūšiavimo metu bus atskirta dalis antrinių žaliavų, o po mechaninio apdorojimo (rūšiavimo) likusios netinkamos perdirbti ir turinčios energetinę vertę komunalinės atliekos galės būti nukreiptos į atliekų deginimo, išgaunant energiją, įrenginius. Laikinasis mechaninio apdorojimo (rūšiavimo) įrenginys veiks iki to laiko, kai bus pradėtas eksploatuoti regioninis mechaninio biologinio apdorojimo įrenginys.

6. PLANO ĮGYVENDINIMO POVEIKIO ĮMOKŲ UŽ ATLIEKŲ TVARKYMĄ DYDŽIUI VERTINIMAS

2010 m. CSD Ingenieure und Geologen AG Lietuvos filialas jungtine veikla su UAB „Hidroterra“ parengė Alytaus regiono biologiškai skaidžių atliekų galimybių ir alternatyvų studiją, kurioje buvo įvertinta, kokią poveikį turės planuojama komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūra įmokų už atliekų tvarkymą dydžiui. Studijoje įvertinta, kad 2014 m. pradėjus eksploatuoti mechaninio biologinio apdorojimo įrenginius vienas Alytaus regiono namų ūkis už komunalinių atliekų tvarkymą vidutiniškai mokės apie 216,68 Lt/m., 2020 m. – 219,86 Lt/m. Įvertinus Alytaus regiono gyventojų pajamas, galima teigti, kad paslaugų kaina bus ne didesnė, kaip 1 proc. nuo vidutinių šeimos pajamų, vertinant visas atliekų tvarkymo sistemos sąnaudas/pajamas, įskaitant ir atliekų apdorojimo metu susidarantių produktų ar atliekų realizavimo/sutvarkymo kainą. 24 lentelėje pateikti palyginimo, kiek kainuotų komunalinių atliekų tvarkymas 2014 ir 2020 m., jeigu nebūtų ir jeigu būtų įgyvendintas investicinis ES iš dalies finansuojamas projektas. Kadangi vertinimuose daroma prielaida, kad nuo 2014 m. bus pradėtas taikyti valstybinis mokestis už sąvartyne šalinamas atliekas, todėl neįgyvendinus numatytų priemonių komunalinių atliekų tvarkymas kainuotų brangiau, negu jas įgyvendinus.

24 lentelė. Poveikio įmokų už atliekų tvarkymą dydžiui vertinimas 2014 ir 2020 m.

Eil. Nr.	Pavadinimas	Vertinimas, neįgyvendinus investicinio projekto		Vertinimas, įgyvendinus investicinį projektą	
		2014 m.	2020 m.	2014 m.	2020 m.
1.	Atliekų apdorojimo sąnaudos per metus, tūkst. Lt/m.	5270	13004	5601	6533
2.	Procentas, tenkantis gyventojams, %	0,71	0,71	0,71	0,71
3.	Išlaidos, tenkančios namų ūkiams, tūkst. Lt/m.	3742	9233	2600	3098
4.	Gyventojų skaičius	216 376	216 376	216 376	216 376
5.	Vidutinis namų ūkio dydis	2,63	2,63	2,63	2,63
6.	Namų ūkiai	82 272	82 272	82 272	82 272
7.	Vieno namų ūkio nario pajamos per mėn. (2010 m.), Lt/mėn.	790	790	790	790
8.	Namų ūkio pajamos per metus, Lt/m.	24932,40	24932,40	24932,40	24932,40
9.	1 proc. nuo namų ūkio pajamų, Lt/m.	249,32	249,32	249,32	249,32
10.	Bendros metinės sąnaudos, tenkančios namų ūkiui, Lt	217,76	284,50	216,68	219,86
11.	Bendros sąnaudos, tenkančios gyventojui per mėnesį, Lt	6,90	9,01	6,89	6,97

Pastaba: Vertinant planuojamas komunalinių atliekų tvarkymo sąnaudas, buvo paskaičiuota, kad už kiekvieną sąvartyne šalinamą atliekų toną bus papildomai mokamas valstybinis sąvartyno mokestis: 2014 m. – 75 Lt/t, 2020 m. – 155 Lt/t. MBA – mechaninis biologinis apdorojimas.

Šaltinis: CSD Ingenieure und Geologen AG Lietuvos filialas, UAB „Hidroterra“. Alytaus regiono biologiškai skaidžių atliekų galimybių ir alternatyvų studija. 2010 m.

Pasikeitus projekto „Alytaus regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtra“ biudžetui ir patikslinus statistinius gyventojų/namų ūkių duomenis, 2012 m. lapkričio mėn. ARATC iš naujo atliko šio projekto finansinę-ekonominę naudos analizę. ARATC skaičiavimais, pradėjus nuo 2016 m. eksploatuoti MBA įrenginius, metinės komunalinių atliekų tvarkymo sąnaudos vienam namų ūkiui išaugs nuo 131,50 Lt (2013 m.) iki 182,73 Lt (2016 m.), t. y. apie 40 proc., tačiau šio projekto neįgyvendinus ir negavus Europos Sąjungos paramos, komunalinių atliekų tvarkymo sąnaudos išaugs 84 proc. (iki 241,32 Lt vienam namų ūkiui).

25 lentelėje pateiktas Alytaus regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtros poveikio įmokų už atliekų tvarkymą dydžiui vertinimas. Planuojama, kad įgyvendinus Europos Sąjungos iš dalies remiamą projektą „Alytaus regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtra“, bendros metinės komunalinių atliekų tvarkymo sąnaudos, tenkančios namų ūkiui Alytaus regione, neviršys 1 proc. metinių namų ūkio pajamų.

25 lentelė. Poveikio įmokų už atliekų tvarkymą dydžiui vertinimas 2016-2020 m., gavus ES paramą.

Eil. Nr.	Pavadinimas	2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2020 m.
1.	Atliekų apdorojimo sąnaudos per metus, tūkst. Lt/m. (be PVM)	17 413	17 699	17 988	18 280	18 575
2.	Procentas, tenkantis gyventojams, %	0,76	0,76	0,76	0,76	0,76
3.	Išlaidos, tenkančios namų ūkiams, tūkst. Lt/m. (be PVM)	13 234	13 451	13 671	13 893	14 117
4.	Gyventojų skaičius regione	192 791	192 791	192 791	192 791	192 791
5.	Vidutinis namų ūkio dydis	2,20	2,20	2,20	2,20	2,20
6.	Namų ūkiai	87 632	87 632	87 632	87 632	87 632
7.	Vieno namų ūkio nario pajamos per mėn. (2011 m.), Lt/mėn.	811	811	811	811	811
8.	Namų ūkio pajamos per metus, Lt/m.	21 410	21 410	21 410	21 410	21 410
9.	1 proc. nuo namų ūkio pajamų, Lt/m.	214,10	214,10	214,10	214,10	214,10
10.	Bendros metinės sąnaudos, tenkančios namų ūkiui, Lt (be PVM)	151,02	153,50	156,00	158,54	161,09
11.	Bendros metinės sąnaudos, tenkančios namų ūkiui, Lt (su PVM)	182,73	185,73	188,76	191,83	194,92
12.	Bendros sąnaudos, tenkančios gyventojui per mėnesį, Lt (su PVM)	6,92	7,04	7,15	7,27	7,38

Šaltinis: ARATC, 2012 m. lapkričio mėn.

7. PLANO ĮGYVENDINIMO VERTINIMO KRITERIJAI

Alytaus rajono savivaldybės atliekų tvarkymo plano 2014-2020 m. įgyvendinimo vertinimo kriterijai:

- kaip vykdomos atitinkamų kalendorinių metų Alytaus rajono savivaldybės atliekų tvarkymo plano 2014-2020 m. įgyvendinimo priemonės;
- kaip vykdomos atitinkamų kalendorinių metų *Valstybinio strateginio atliekų tvarkymo plano* komunalinių atliekų tvarkymo užduotys:
 - ar vykdomos *Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane* nustatytos komunalinių biologiškai skaidžių atliekų šalinimo sąvartyne mažinimo užduotys;
 - ar vykdoma *Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane* nustatyta komunalinių atliekų naudojimo užduotis;
 - ar vykdoma *Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane* nustatyta popieriaus ir kartono, metalo, plastiko ir stiklo atliekų paruošimo pakartotinai naudoti ir perdirbti užduotis.
- kaip įgyvendinami atliekų tvarkymo prioritetai (atliekų hierarchija), vertinant pažangą kiekvienais kalendoriniais metais pagal 26 lentelėje pateiktus rodiklius:

26 lentelė. Atliekų hierarchijos įgyvendinimo vertinimo rodikliai.

Atliekų tvarkymo būdas	Vertinimo rodikliai	Laukiamas rezultatas
Atliekų prevencija	1) Bendras komunalinių atliekų susidarymas, tonomis per metus	Mažėjimas
	2) Komunalinių atliekų susidarymas vienam gyventojui, kilogramais per metus	Mažėjimas
	3) Komunalinių atliekų susidarymas vienam namų ūkiui, kilogramais per metus	Mažėjimas
Atliekų paruošimas pakartotiniam naudojimui	4) Pakartotiniam naudojimui paruoštų atliekų kiekiai, tonomis per metus	Didėjimas
	5) Pakartotiniam naudojimui paruoštų atliekų kiekiai, proc. nuo bendro susidariusių komunalinių atliekų kiekio	Didėjimas
Atliekų perdirbimas	6) Iš gyventojų atskirai surinktų antrinių žaliavų kiekiai, tonomis per metus pagal atliekų kategorijas (popieriaus ir kartono, stiklo, plastiko, metalo atliekos)	Didėjimas
	7) Iš juridinių asmenų (įmonių, įstaigų, organizacijų) atskirai surinktų antrinių žaliavų kiekiai, tonomis per metus pagal atliekų kategorijas (popieriaus ir kartono, stiklo, plastiko, metalo atliekos)	Didėjimas
	8) Atskirai surinktų buitės elektros ir elektroninės įrangos atliekų kiekiai, tonomis per metus	Didėjimas
	9) Atskirai surinktų ir sukompostuotų biologinių atliekų kiekiai, tonomis per metus	Didėjimas
	10) Bendras perdirbtų komunalinių atliekų kiekis, tonomis per metus	Didėjimas
	11) Bendras perdirbtų komunalinių atliekų kiekis, proc. nuo bendro susidariusių komunalinių atliekų kiekio	Didėjimas
Atliekų naudojimas	12) Panaudotų energijai gauti komunalinių atliekų kiekis, tonomis per metus	Didėjimas
	13) Panaudotų energijai gauti komunalinių atliekų kiekis, proc. nuo bendro susidariusių komunalinių atliekų kiekio	Didėjimas
Atliekų šalinimas	14) Pašalintų sąvartyne komunalinių atliekų kiekis, tonomis per metus	Mažėjimas
	15) Pašalintų sąvartyne komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekis, tonomis per metus	Mažėjimas

Atliekų tvarkymo būdas	Vertinimo rodikliai	Laukiamas rezultatas
	16) Pašalintų sąvartyne komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekis, proc. nuo bendro susidariusių komunalinių atliekų kiekio	Mažėjimas

PRIEDAI

Priedų sąrašas:

1 priedas. Aplinkos apsaugos agentūros duomenys apie komunalines atliekas surenkančios, rūšiuojančios, apdorojančios, naudojančios ar šalinančios įmonės Alytaus rajone.

2 priedas. Aplinkos apsaugos agentūros duomenys apie komunalinių atliekų susidarymą Alytaus rajone 2009-2010 m.

Alytaus rajono savivaldybės atliekų tvarkymo
plano 2014-2020 m.
1 priedas

**APLINKOS APSAUGOS AGENTŪROS DUOMENYS APIE KOMUNALINĖS ATLIKAS SURENKANČIOS, RŪŠIUOJANČIOS,
APDOROJANČIOS, NAUDOJANČIOS AR ŠALINANČIOS ĮMONĖS ALYTAUS RAJONE**

Ein. Nr.	Įmonės pavadinimas	Tvarkomos komunalinės atliekos	Tvarkymo būdai
1.	ARATC Alytaus regioninis nepavojingų atliekų sąvartynas	Tekstilė, kaminų valymo atliekos, gruntas ir akmenys, turgaviečių atliekos, mišrios komunalinės atliekos, kitos biologiskai nesuyrančios atliekos, popierius ir kartonas, nuotakyno valymo atliekos, mediena	Šalinimas sąvartyne
2.	ARATC organinių atliekų kompostavimo aikštelė	Žaliosios atliekos	Surinkimas, kompostavimas saugojimas,
3.	ARATC stambiųjų bei kitų atliekų surinkimo aikštelė	Antrinės žaliavos, metalai, EEl atliekos, lempos, mediena, baterijos ir akumuliatoriai, šarnai, plovikliai, fotografijos cheminės medžiagos, rūgštys, dažai, rašalas, klijai ir dervos, kuriuose yra pavojingų cheminių medžiagų, tirpikliai, skiedikliai, tekstilė, didžiosios atliekos, pesticidai	Surinkimas, saugojimas, vežimas, apdorojimas (didžiųjų atliekų)
4.	UAB „Daugesta“	Mišrios komunalinės atliekos, žaliosios atliekos, gatvių valymo atliekos, biologiskai nesuyrančios kapinių atliekos	Surinkimas, vežimas
5.	UAB „Ekonovus“	Antrinės žaliavos, metalai, mišrios komunalinės atliekos, žaliosios atliekos, didžiosios atliekos, gatvių valymo liekanos	Surinkimas, vežimas
6.	UAB „Druškininkų komunalinis ūkis“	Stiklas, plastikai, mišrios komunalinės atliekos, žaliosios atliekos, gatvių valymo atliekos, didžiosios atliekos	Surinkimas, vežimas
7.	UAB „Komunalinių įmonių kombinatas“	Antrinės žaliavos, metalai, mišrios komunalinės atliekos, žaliosios atliekos, didžiosios atliekos, gatvių valymo liekanos	Surinkimas, vežimas
8.	UAB „Marijampolės švara“	Antrinės žaliavos, mišrios komunalinės atliekos, EEl atliekos, baterijos ir akumuliatoriai, lempos, žaliosios atliekos, virtuvių ir valgyklų atliekos, šarnai, plovikliai, fotografijos cheminės medžiagos, rūgštys	Surinkimas, vežimas, atliekų kompostavimas
9.	Kėstučio Urbanavičiaus individuali įmonė	Lempos, maistinis atliejus ir riebalai, šarnai, plovikliai, septinių rezervuarų dumblas, plastikinės pakutės	Surinkimas, vežimas
10.	UAB „TIS“	Stiklas, tekstilė, gruntas ir akmenys, turgaviečių atliekos, mišrios komunalinės atliekos, biologiskai suyrančios atliekos	Vežimas

El. Nr.	Įmonės pavadinimas	Tvarkomos komunalinės atliekos	Tvarkymo būdai
11.	UAB „Želduva“	Mišrios komunalinės atliekos, žaliosios atliekos	Vėžimas
12.	AB „Alytaus keramika“	Stiklo duženos	Perdirbimas
13.	UAB „Toksika“ Alytaus filialas	Šarnai, plovikliai, fotografijos cheminės medžiagos, rūššys, dažai, rašalai, klijai ir dervos, kuriuose yra pavojingų cheminių medžiagų, EEI atliekos, lempas, vaistai	Surinkimas, vėžimas, saugojimas
14.	UAB „Varėnos aplinkotvarkos grupė“	Mišrios komunalinės atliekos, žaliosios atliekos, gatvių valymo liekanos	Surinkimas, vėžimas

Šaltinis: Aplinkos apsaugos agentūra. 2012 m. lapkričio mėn.

Alytaus rajono savivaldybės atliekų tvarkymo
plano 2014-2020 m.
2 priedas

APLINKOS APSAUGOS AGENTŪROS DUOMENYS APIE KOMUNALINIŲ ATLEKŲ SURINKIMĄ ALYTAUS RAJONE 2009-2010 M.

Kodas	Atliekų pavadinimas	2010	2009
200101	popierius ir kartonas	2,3	
200102	stiklas	142,0	0,3
200111	tekstilės gaminiai	0,8	
200121	dienos šviesos lempos ir kitos atliekos, kuriose yra gyvsidabrio	4,7	3,5
200123	nebenaudojama įranga, kurioje yra chlorfluorangliavandenių	1,4	16,9
200127	dažai, rašalai, klijai ir dervos, kuriuose yra pavojingų cheminių medžiagų	1,5	
200133-200134	baterijos ir akumuliatoriai		0,1
200135-200136	nebenaudojama elektros ir elektroninė įranga	4,0	29,5
200139	plastikai	5,6	4,7
200140	metalai	125,5	10,5
200201	žaliosios atliekos	29,4	2,4
200203	kitos biologiškai nesuyrančios atliekos	397,5	122,9
200301	mišrios komunalinės atliekos	8126,0	3744,5
200307	didžiosios atliekos	374,7	0,8
	Viso	9215,4	3936,1

Sulinis: Aplinkos apsaugos agentūra, 2012 m.